

Havebladet

NR. 2 / JUNI 2019

Kolonihaveforbundet

SPIS DINE STAUDER

Sommerklip

**Held med
hovedkål**

**Kolonihave-
bevægelsens
historie**

**Sådan sikrer
du gassen i
kolonihaven**

Læs også: Morfars have - Sankt Hans / Den Grønne Linje

Drømmer du om

TILBUD

Ved køb inden
1/9 2019 får du
GRATIS NEDRIVNING
af eksisterende
hus

Nøglefærdigt kampagnehus

Pris kun

50 m² • Pris 575.000*

60 m² • Pris 625.000*

65 m² • Pris 660.000*

HVAD ER MED I PRISEN

- Støbt sokkel og gulv
- Køkken - inkl. hårde hvidevarer
- Fliser i bad - på gulv og i brus
- El og VVS installation
- 14 mm lamelparketgulv
- Sanitet til bad
- Isolering - gulv 200 mm
loft 200 mm · vægge 150 mm

* Ekskl. stikledninger og malerarbejde.

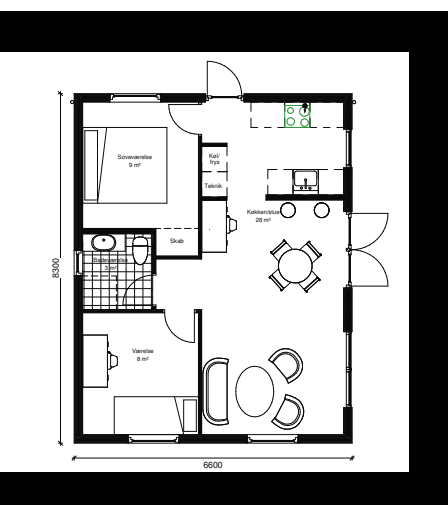
VI TILBYDER OGSÅ INDIVIDUELT BYGGERI

nytt fritidshus!

Vi er specialister i KOLONIHAVE-
HUSE OG FRITIDSHUSE
– bygget efter dine ønsker.

Medbyg · Letbyg · Færdigbyg · Nøglefærdig

**COMBI
GRUPPEN**

Tlf. 25 85 69 11
combigruppen.dk

Lederen

Af Preben Jacobsen / Forbundsformand

Havesæsonen er for alvor gået i gang. Efter et tidligt forår med høje temperaturer, er det i skrivende stund blevet et normal forår: koldt og vådt, men det er den bedste tid på året.

Det hele startes op, de første radiser er kommet frem, der er sået og plantet og kolonihavehuset har fået den årlige "tur". Man bliver aldrig færdig, men er det ikke netop dét, der er det dejlige ved at have en kolonihave? Der er altid noget, der skal laves.

Den glæde må vi ikke miste, selvom vi er under pres. Vi skal ikke hele tiden gå og frygte for vores kolonihave, vi skal glæde os over at vi har den.

Vi kæmper fortsat for at undgå en massakre – også efter valget

Jeg åbnede sæsonens første blad med at kalde regeringsudspillet for en potentiel massakre. Det mener jeg fortsat. Selvom vi har fået rigtig god respons fra politikere fra både rød og blå blok, er regeringsudspillet "Danmarks hovedstad frem mod 2030" stadig en potentiel fare for de af vores varige kolonihaver, der ligger i vejen for en ønsket byudvikling.

Som det fremgår andet sted i Havebladet (se side 6) har vi arbejdet målrettet på at gøre politikerne opmærksomme på, hvilke konsekvenser en mulig flytning af varige kolonihaveområder vil få for os kolonister samt for de grønne byrum. Det er netop det grønne, som mange byboere vægter højt,

når de skal vælge, om de vil bo i eller udenfor byerne.

Vi klæder dem på

Vi har holdt møder med folketingspolitikere i forskellige haveforeninger rundt omkring i landet. Dette for at give dem en fornemmelse af, hvad de ødelægger, hvis de giver kommunerne mulighed for at tvangsferne varige kolonihaveområder til fordel for byudvikling.

På vores møder med politikerne har vi mødt stor interesse for vores kolonihaver og forståelse for, at de ikke bør flyttes med tvang. Vi er rigtig glade for, at vi har henvendt os til dem, for det er gået op for os, at ingen af politikerne har vidst, at vores varige kolonihaver er i spil som reserveareal til byudvikling. De har simpelthen ikke været opmærksomme på bisætningen i udspillet paragraf 9. Møderne har derfor også fungeret som grundig orientering, så politikerne går velinformerede til afstemningen om udspillet.

Vi er ikke færdige med arbejdet og heller ikke med politikermøderne i haveforeningerne. Arbejdet har stadig højeste prioritet og vi fortsætter med samme styrke og fokus under og efter valget.

Vi fortsætter, indtil vi sort på hvidt kan konstatere, at en eventuel ændring af kolonihaveloven indeholder det frivillighedsprincip, der sikrer, at en kolonihaveforening kun kan flyttes, hvis et flertal af haveforeningens medlemmerne ønsker det. Det er vigtigt her at pointere, at

KOLONIHAVE FORBUNDET

KOLONIHAVEFORBUNDETS HOVEDKONTOR OG REDAKTION

Smedeholm 13 C, 2. th.
2730 Herlev
Tlf. 38 28 87 50
info@kolonihave.dk
www.kolonihaveforbundet.dk

KONTORETS TELEFON- OG ÅBNINGSTIDER

Mandag-torsdag 10-12
Fredag Lukket

ANNONCEKSPEDITION

Vendemus ApS
Tlf. 72 22 70 80
jan@vendemus.dk
www.vendemus.dk

DEN GRØNNE LINJE

Nedlægges pr. 1. juni 2019, da der kun har været ganske få telefoniske henvendelser. Spørgsmål modtages fortsat gerne pr. mail og svar gives normalt i løbet af en uges tid. Fra 1. juni 2019 oprettes Facebook gruppen *I Haven med Kolonihaveforbundet*, hvor vi håber at nå bredere ud.

frivillighedsprincippet ikke ophæver kolonihavelovens nuværende mulighed for at flytte en forening, hvis almenvellet kræver det. Almenvellet betyder her: vejanlæg og lignende, der ikke kan lægges andre steder.

Man ved aldrig, hvad der kan ske i forbindelse med de politiske forhandlinger efter valget; og som vi har sagt mange gange før, frygter vi at frivillighedsprincippet bliver fjernet under forhandling.

Derfor fortsætter vi kampen - også efter valget.

Vores størrelse er en styrke

Til alle jer, der er nervøse for at miste det arbejde og de penge, I har lagt i jeres kolonihaver og til jer, som har lyst til at give op og overvejer at sælge, er mit klare råd: slå koldt vand i blodet.

Vores kamp ikke er umulig, og vi giver ikke op, uanset hvad der sker!

Vi er et forbund, et fællesskab og sammen står vi stærkt. Vi har vægt og stemme, fordi vi er 40.000 medlemmer på landsplan, og vi kan lægge tryk på politikerne; både lokalt og landspolitisk. Man kan ikke bare komme udenom os, så at sige.

Jeg kan ikke garantere, at frivillighedsprincippet ikke kan blive slettet, men jeg kan garantere, at vi vil gøre alt, hvad vi kan, for at det ikke sker.

Vi skal være opmærksomme og skarpe, ikke nervøse og bange. Og husk: Vi er alle med til at vælge den nye regering på valgdagen den 5. juni.

Rigtig god sommer og god kamp!

INDHOLD

- 4 Lederen
- 6 Bevar kolonihaverne
- 8 Aktiv i haven
- 12 Morfars prydhave
- 14 Frugt og bær - gode sorter til haven
- 15 Astrids have
- 16 I forbifarten
- 18 Krydderurter
- 20 Held med hovedkål
- 22 Sommerklip
- 24 Spis dine stauder
- 26 Lidt af hvert
- 30 Guide: Flisebelægning ved bygning
- 31 Dyr i haven
- 32 Gode bøger
- 33 Havemailed
- 34 Sarte krydderurter med stærk karakter
- 35 Krydsord
- 36 Konsulentmøde i Svendborg
- 37 Lynkursus i podning og beskæring
- 38 Sådan sikrer du gassen i kolonihaven
- 39 Kolonihavejura
- 40 Kolonihavebevægelsens historie
- 41 Kolonihaveforbundet - hvordan er vi opbygget?
- 42 Sådan ændrer du dit password til DialogNet
- 43 Nordjyllands kreds fylder 100
- 44 Kolonihaveforbundet ønsker tillykke

FORSIDEBILLEDE

Frank Kirkegaard
Hansen

REDAKTION

· Forbundsformand
Preben Jacobsen
(ansvarshavende)
· Grethe Bjerregaard
(redaktør)

TILKNYTTET REDAKTIONEN

· Hovedbestyrelses-
medlem
Preben Sørensen
· Landskabsarkitek-
terne Ole Statta og
Hans Preisler
· Direktør Ditte Jensen

ANSVAR

Hvor intet andet er
nævnt er illustrationer
af artiklens forfatter.
Redaktionen påtager
sig intet ansvar for
stof, der indsendes
uopfordret til
Havebladet.

LAYOUT OG TRYK

Novagraf A/S
Eftertryk er ikke tilladt

OPLAG

Ca. 40.500

ISSN

0017-8497

REDAKTIONELT STOF FRA FORENINGERNE TIL HAVEBLADET 3/2019

Udbedes til
redaktionen senest
7. juni 2019.
Havebladet 3/2019
udkommer ultimo
juli 2019.

Bevar kolonihavene status på arbejdet

Vi åbnede
havesæsonen
og i første
udgave af
Havebladet
med noget
af en nyhed.

Kort fortalt, så blev det klart for os i januar, at regeringen ønsker at give landets kommuner mandat til at flytte kolonihaveforeninger, så de kan bruge jorden til eksempelvis erhvervsbyggeri og nye boliger. Du kan læse mere om det på vores hjemmeside under **Nyheder**.

Misforståelser

Da vi begyndte at invitere politikerne til en samtale om forslaget og de menneskelige, økonomiske og miljømæssige konsekvenserne af selvsamme, gik det op for os, at de slet ikke kendte til paragraffen, der omhandler flytning af kolonihaverne. Regeringen har altså ikke kun undgået at oplyse os om deres hensigter. Det er også gået under radaren for resten af staben på Christiansborg.

Orientering til politikerne

I skrivende stund (denne artikel er skrevet 2. maj og der er derfor sket meget siden da) har vores arbejde handlet om at klæde politikerne på til afstemningen om udspillet. Det er vigtigt, at de, der skal stemme om det ved, hvad de stemmer om og hvilke konsekvenser det har for landets 62.000 kolonihaver, hvoraf de 40.000 hører under Kolonihaveforbundet. Vi har især lagt vægt på:

- Opløsning af det sociale fællesskab, hvis haveforeningerne skal flyttes. Mange (især ældre) har ikke energi eller økonomi til at starte forfra.
- Paradokset i at regeringen ønsker at flytte kolonihaveforeninger for at skabe plads til alle.
- Paradokset i at ville fjerne byens grønne lunger/arealer for at skabe større befolkningstæthed.
- Vores bekymring for, om frivilligheds-elementet i virkeligheden er til forhandling efter valget og bare er indsat i udspillet for at skabe ro før valget.

Vores arbejde har givet følgende resultater

- Samtale med Erhvervsstyrelsen om udspillet og vores bekymringspunkter.
- Samtale om kolonihavepolitik og udspillet med over 10 politikere i nogle af landets haveforeninger.
- Pressemeddelelse udsendt af Morten Bødskov (S) og Mads Fuglede (V), der tager afstand fra udspillet.
- Paragraf 20 spørgsmål sendt til Erhvervsministeren af Peter Skaarup (DF). §20 spørgsmål stilles skriftligt og direkte til en minister til skriftlig besvarelse. Spørgsmålene skal omhandle ministerens holdning og han skal svare inden 6 hverdage.
- Udtalelser fra Jens Joel (S) om, at byerne skal udvikles uden at det skal påvirke eller gå ud over kolonihaverne.
- Indslag i TV2 Lorry hvor Morten Bødskov vil have garanti fra erhvervsministeren for, at kolonihaverne består.
- Udarbejdelse af en brevskaabelon, som I har kunnet bruge, hvis I ville sende jeres lokalpolitiker et brev om udspillet. Vi har ikke tal på, hvor mange breve der blev sendt afsted, men vi håber, det blev rigtig mange.

Se status på arbejdet her

Der er uden tvivl sket meget siden 2. maj, men arbejdet er fortsat lige vigtigt for kolonihavernes fremtid. Derfor håber vi, at I løbende følger med på vores facebookside.

Hvis du stadig ikke har trykket **synes godt om**, finder du vores facebookside her: www.facebook.com/kolonihaveforbundet

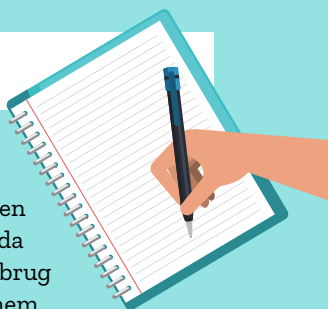
Af Iben Sandra Svensson / Kommunikation
og politisk betjening, Kolonihaveforbundet

BEVAR KOLONIHAYERNE - SÅDAN KAN DU HJÆLPE

Det kan være svært at sidde og vente på nyheder om, hvad der sker i arbejdet for at sikre, at vores haveforeninger ikke bare kan blive flyttet. Vi ved, at mange ønsker at hjælpe eller gøre noget selv. Derfor har vi lavet en lille vejledning til, hvilke handlinger der kan støtte op om arbejdet.

Skriv et læserbrev

Et læserbrev i enten en lokal eller national avis er en stor hjælp. Det øger opmærksomheden på problemet, og når måske endda frem til politikerne. Hvis du har brug for at få læst dit læserbrev igennem, inden du sender det, er du velkommen til at sende det forbi Iben på iss@kolonihave.dk

Kontakt din lokale kandidat

Kontakt din lokale folketingskandidat og informer ham/hende om problemstillingen via mail. Vedkommende er højst sandsynligt ikke bekendt med regeringsudspillet konsekvenser, men vil gerne blive klogere på, hvad der rører sig i hans/hendes valgkreds. Derfor vil din mail sikkert være kærkommen. Hvis du har brug for hjælp, har vi lagt en skabelon til brevet på vores hjemmeside i bunden af nyheder:

Bevar kolonihaverne - sådan kan du hjælpe.

Giv en hånd med

Hvis der kommer en politiker ud og besøger din kolonihaveforening, vil det være en stor hjælp, hvis du giver en hånd med til at brygge kaffe, bage en kage eller lignende, så vi kan gøre arrangementet ekstra hyggeligt.

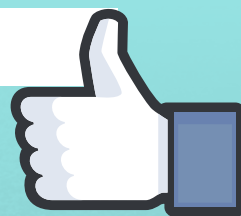
Deltag i arrangementer

I den kommende tid afholder vi forskellige typer arrangementer i kolonihaveforeninger rundt omkring i landet. Fokus vil være politikerbesøg af varierende format. Vi håber, at så mange som muligt vil deltage. En stor tilslutning til arrangementerne viser nemlig politikerne, at opbakningen til sagen er stor.

Sociale medier

Falder du over en diskussion om sagen på sociale medier? Så hop ind i samtalen med dine gode argumenter eller synspunkter. Jo mere samtalerne bliver kommenteret på eller delt, des bredere når de ud. Således kan du hjælpe med til, at vi får spredt de gode argumenter.

Tal med dit netværk

De færreste er bekendt med den udfordring, vi står overfor, og derfor er vi nødt til at gøre folk opmærksomme på det. Snak evt. med dit netværk om det – ord spredt sig.

AKTIV I HAVEN

Af Jann Poulsen / Konsulent i Sydøstfyns kreds

JUNI

Juni er en travl måned hvor der plantes sommerblomster både i krukker og i bede rundt omkring i kolonihaven. Stauderne er begyndt blomstringen. Løgvæksterne er ved at være på det sidste. Roserne begynder blomstringen sidst på måneden. Køkkenhaven bliver frodigere dag for dag.

HUSK: Har bier og insekter været aktive og blomstringen god kan der være sat mange frugter. Frugter som ikke er ordentligt bestøvede falder af (junifald).

UNDLAD IKKE: At udtynne frugterne, hvis der er sat mange. Afstanden mellem frugterne bør være en håndsbredde, det sikrer store frugter i løbet af sommeren.

Beskæring

Efter vinterens og forårets beskæring af træer vil der lige under beskærestedet komme nye, urteagtige skud (vanskud). Disse fjernes totalt, medens de er urteagtige, ved at rykke dem af i løbet af måneden. Klippes de blot tilbage vil der komme flere nye skud, og så er man lige vidt.

Vin og fersken beskæres, de sætter mange sommerskud der bør udtyndes.

Sommerblomster

Hvad enten de er hjemmelavede eller købte plantes sommerblomster i krukker eller ud i grupper i kolonihaven. Sørg for at der er godt dræn og huller i bunden af krukken, så evt. overskydende vand kan løbe ud. Jorden skal være veldrænet og porøs. Efter plantning grundvandes. Dagen efter løsnes jorden mellem planterne, så der kan komme ilt til rødderne.

Væksthuset

I begyndelsen af måneden kan melon plantes ud.

Når tomatplanterne blomstrer rystes planten dagligt for at opnå god bestøvning. En overbrusning kan også gavne bestøvningen.

Frodigheden øges i væksthuset og der er brug for at tilføre gødning. Der kan anvendes flydende gødning, f.eks. Hornumgødning. Vand med en gødningsopløsning - 1 g gødning pr. liter vand.

Pluk stammeagurkerne når de er ca. 15 cm lange ellers får agurkerne på sideskuddene for lidt vand og næring og disse agurker bliver små.

1. De første nye kartofler kan høstes.
2. *Rhododendron* beskæres i forbindelse med afblomstring.
3. Udvalg af pelargonier overvintret i vækshus i altankasser - klar til udplantning.

Køkkenhaven

Porrer kan med fordel plantes ud sidst på måneden. Så kan angreb af porremøl undgås.

Kål, selleri og majs plantes ud.

Radiser, bønner, salat, spinat, rødbeder sås og måske et nyt hold ærter.

Tidlige kartofler kan høstes. Det samme gælder salat og radiser.

Efterhånden som der bliver bare (ledige) jordstykker kan der sås nye urter eller en efterafgrøde.

Tomater kan plantes ud i køkkenhaven eller plantes ved en varm, sydvendt mur. Krydderurter kan sås. De kan plantes i krukker og placeres rundt omkring i haven eller placeres på terrassen, så er de lige ved hånden, når der skal spises.

Grøntsagerne i køkkenhaven skal passes med gødning og vand.

Tidlige jordbær begynder at få farve og snart er sommerens dessert klar.

Rhododendron

Blomsterstanden fjernes efter afblomstring. Ligeledes kan beskæring fortages. De nye skud kommer lige efter afblomstringen.

Roser

I løbet af måneden kommer der godt gang i blomstringen. Roserne skal præstere meget i løbet af sommeren så gødning gives, undgå at ramme bladene. Visne blomster fjernes jævnlige.

Græsplænen

I tørre perioder sættes klippehøjden op, græsset må gerne være omkring 2,5 - 3 cm højt. Det kan være nødvendigt at klippe græsset 2 gange om ugen.

Stauder

Mange stauder har blomstret og vissen staudetop klippes af, gerne tæt på jorden; det sikrer, at der kan komme nye skud og endnu en blomstring.

Altankasserne passes med vand og lidt gødning. Visne blomster fjernes jævnlige.

Klipning

Hække klippes sidst på måneden. Klip helt tilbage til tidligere klipning. Blade kommer kun yderst på planterne (ca. 10 cm på hver side af hækken) så klip hækken smal. Spænd en snor, så toppen er lige.

Buksbom klippes midt på måneden og så behøver den ikke at blive klippet mere i sommer.

Form- og figurklippede planter trimmes nogle gange efter behov sommeren igennem. Brug skarpslebent værktøj, sakse, knive m.m.

Gennemsnitstal
Temperatur: 14,3 °C,
Fordampning: 101 mm
Nedbør: 52 mm

JULI

Kolonihaven står nu flot, frodig og blomsterrig. Stauder, roser og sommerblomster giver farve i havens bede. Træerne blomstrer og frugterne dannes, bliver større og får farve. Træerne giver let skygge der ændrer sig dagen igennem, efterhånden som solen flytter sig. Køkkenhaven giver dagligt tilskud til kosten, der er meget at høste.

HUSK: Det bedste sted at opholde sig om sommeren er i kolonihaven, her er alt hvad man har brug for af grøntsager, blomster, plads til leg og motion samt socialt samvær.

UNDLAD IKKE: At sørge for vand til planter i krukker, nyplantede planter og følsomme grøntsager. Vand ikke græsplænen, den skal nok klare sig, også i en tør sommer.

Køkkenhaven

Lækre, nye, friskopgravede kartofler kan nydes dagligt. De bedste nye kartofler er dem der lige bliver gravet op i kolonihaven.

Efterhånden som kartoflerne graves op kan der sås kinaradis/japanræddike og nye hold af radiser, salat og spinat. Hvis der sås kinakål, skal de dækkes med insektnet.

Er der udplantet forskellige jordbærsorter med forskellige modningstidspunkter kan der høstes jordbær over en lang periode. 'Honeoye' og 'Sonata' er tidlige sorter. 'Korona' og 'Polka' modner midt i sæsonen, mens 'Malwina' modner sent. Der kan tages jordbærstiklinger fra jordbærplantens udløbere. Tag stiklinger fra de planter som giver færrest udløbere, da de vil give de fleste bær. Sidst på måneden plantes jordbærplanter ud, enten egne eller købte. Efter plantning gødes planterne, så de kan vokse sig frodige i løbet af eftersommeren.

Roser

I denne måned er roserne med til at give haven farve samt mulighed for mange buketter. Roserne skal passes med vand, vand grundigt. Gødning skal også tilføres. Gød sidst på måneden, så vil roserne trives frodigt med

1. Lad ikke agurkerne sidde for længe på planten.
2. "Lady Hamilton".
3. Tomater modner i væksthuset.

Gennemsnitstal
Temperatur: 15,6 °C,
Fordampning: 99 mm
Nedbør: 56 mm

blomster langt hen på eftersommeren. Klatre-/slyngroserne bindes fast til en pergola, stolper, måske til huset. Samtidig foretages en let beskæring og visne blomster fjernes.

Væksthuset

Der er godt gang i agurkerne. Høst jævnlige, lad ikke frugterne sidde for længe på planten, så de bliver store og grove.

Peberfrugterne begynder at få farve og modne. De første høstes inden de bliver for store, ellers hindrer det udviklingen af de næste peberfrugter.

Tomaterne modner og får farve og snart kan de høstes.

Auberginer kan snart høstes. Foretag en moderat udtynning af bladene, så der kommer lys og luft til frugterne.

Melonfrugterne bestøves, er vejret godt så lad vinduer og døre stå åbne så bier, humlebier og forskellige insekter kan bestøve hunblomsterne. Hvis det kniber med godt flyvevejr, så tag en hanblomst og før støv fra den over hunblomsten eller brug en blød pensel. Det er ikke nemt at agere bi.

Er der vin og fersken i væksthuset så foretag en moderat beskæring, så der kan komme lys til frugterne.

Løg af påske- og pinseliljer sættes i pletter og placeres i væksthushuset til drivning til jul.

Stauder

De høje stauder kan have brug for at blive bundet op. Det gøres forsigtigt, så opbindingen virker naturlig. Efterhånden som stauderne afblomstrer klippes de tilbage, så de ikke skæmmer helhedsindtrykket.

Sommerbeskæring

Sommerbeskæring af frugttræer og frugtbuske foretages, så der kommer lys ind i træer og buske og dermed giver frugt og bær farve. Udtynning af frugterne foretages og afstand mellem blomster, pærer og æbler bør være en håndsbredde, det sikrer store frugter og god farve ved modenhed.

Espaliertræer beskæres og udtynnes. Nogle grene skal bindes ned, andre til espalieret.

Sommerblomster

Sommerblomster skal passes med vand og gødning, visne blomster og blade fjernes også på planter som står i krukker.

Dahlia vokser til og det kan være nødvendigt at støtte med en pind, så de ikke vælter.

Liljer giver duft og farve i bede og krukker. Liljebiller fanges med hånden og trædes i stykker.

Har du svært ved at huske?

Tempozil indeholder ekstrakt af ginkgo biloba, der er kendt for sin gode effekt på kredsløbet. Ginkgo biloba hjælper med at bevare en god hukommelse som følge af aldersrelaterede forandringer og fremmer blodcirkulationen, hvilket er specielt godt for synet og hørelsen.

Når man kommer lidt op i årene, oplever mange, at blodomløbet ikke længere er i topform. Hukommelsen er måske ikke længere, hvad den har været – og hørelsen og synet er også blevet ringere. Det sker for alle mennesker – og kan bl.a. skyldes forandringer i kredsløbet – især i de små blodkar. Tempozil indeholder ekstrakt af ginkgo biloba, der er kendt for sin gode effekt på kredsløbet (mikrocirkulation) og kosttilskud med ginkgo biloba hører til blandt de mest solgte i verden.

Mærk forskellen

Når du starter på at tage et dagligt tilskud af ginkgo biloba, vil du gradvist kunne mærke en positiv forandring på hukommelsen, da ginkgo biloba indvirker på kredsløbet i de små blodkar. Det vil også have indflydelse på fx synet og hørelsen.

Ginkgo biloba hjælper med at bevare en god hukommelse som følge af aldersrelaterede forandringer

Ginkgo biloba fremmer blodcirkulationen, hvilket er specielt godt for synet og hørelsen. Ginkgo biloba bidrager til et godt syn og en god hørelse

Derudover indeholder Tempozil også Vitamin B6, som bidrager til at mindske træthed.

Blodumløbet forandres med alderen

Af det blod, der cirkulerer rundt i kroppen, får hjernen ca. 20 %. Når hjernen forsynes tilstrækkeligt med blod, undgår man f.eks. hukommelsesproblemer og træthed. Derudover er vitale or-

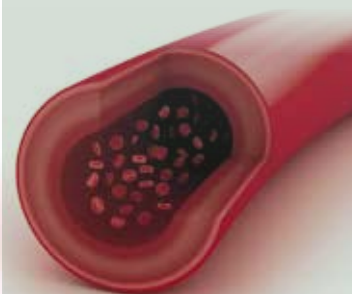
ganer som nyrer, lever og hjerte afhængige af et godt blodumløb for at fungere optimalt.

Ofte bliver man opmærksom på nedsat blodcirkulation ved at hænder og fødder bliver kolde, simpelthen fordi blodet har svært ved at cirkulere helt ud i de yderste lemmer.

Prøv Tempozil, der indeholder en kombination af ginkgo biloba og vitamin B6. Så vedligeholder du dit kredsløb og afhjælper dermed de skavanker, der kan være forbundet med nedsat blodcirkulation.

BLODOMLØB ✓
HUKOMMELSE ✓
HØRELSE ✓
TRÆTHED ✓
SYN ✓

SÆT GANG I BLODOMLØBET

Tempozil indeholder ekstrakt af ginkgo biloba, der er kendt for sin gode effekt på kredsløbet (mikrocirkulation) og kosttilskud med ginkgo biloba hører til blandt de mest solgte i verden.

Ginkgo biloba hjælper med at bevare en god hukommelse som følge af aldersrelaterede forandringer og fremmer blodcirkulationen, hvilket er specielt godt for synet og hørelsen. Tempozil indeholder også Vitamin B6, som bidrager til at mindske træthed.

Bestil Tempozil til 99 kr.

Tempozil kan bestilles til halv pris på leveringsservice til 99 kr. for 2 måneders forbrug.

Symptomer på dårligt blodumløb

DÅRLIG HUKOMMELSE

Har du svært ved at huske, kan det være på grund af dårligt blodumløb. Mange oplever også, at det bliver sværere at koncentrere sig. Det er nemlig to sider af samme sag.

TRÆTHED

Er du ofte træt, kan det skyldes, at dit blodumløb med alderen er blevet dårligere. Tempozil indeholder B6-vitamin, der bidrager til at mindske træthed og udmattelse.

FOR SYNET OG HØRELSEN

Ginkgo biloba fremmer blodcirkulationen, hvilket er specielt godt for synet og hørelsen. Ginkgo biloba bidrager til et godt syn og en god hørelse

Ingen bindingstid!

Læs mere om Tempozil eller bestil produktet på www.wellvita.dk

eller via kundeservice:
TLF. 82 30 30 40
Hverdag kl. 8-16

 wellvita

1. *Rosmarinus officinalis* har det danske navn rosmarin. Det er en af mine yndlingskrydderurter. Billedet viser min hjemmeavlede rosmarin som er ca. 20 år gammel. Den har overvintret uden for alle årene. Planten er ca. 1 m høj og 1 m bred. I år er den begyndt at blomstre i marts.
2. Dette lille vandbassin var både pindsvin og fugle meget glade for sidste sommer.

Morgens prydhave SKT. HANS

På dette tidspunkt af året bliver jeg altid lidt trist til mode. For jeg ved at fra nu bliver dagene hele tiden kun kortere og efteråret banker stille og roligt på døren.

Jeg ved udmærket godt at det i begyndelsen går meget langsomt, men vi ved fra hvert år at det desværre ikke kan undgås. Heldigvis ved jeg også at de næste måneder har nogle helt fantastiske æstetiske kvaliteter i sig. Farvekontrasterne kulminerer også i efterårsmånederne. Jordtemperaturen når altid sit højeste niveau i august. Dette betyder at hvis jorden er tilpas fugtig så kan nysået græsfrø spire på en uge. Nyplantede - eller omplantede - vækster kan danne nye sugerødder på en uge. Når dette sker får planterne hurtigere fat og klarer dermed den kommende vinter bedre.

Remontering

Remontering er et fremmedord for igen blomstring. Er dette fænomen noget vi så kan udnytte i haverne? Ja absolut. Det betyder at mange såkaldte stauder kan bringes i blomst flere gange i løbet af efteråret, hvis de afblomstrede stauder klippes helt ned til jordoverfladen efter at blomsterne er visnet. Efter nedklipningen drysses der lidt gødning på

nedklipningsstedet. Planter som du kan have stor glæde af ved en nedklipping er fx gemserod (*Doronicum*) og bonderoser. Er jorden tør vandes der lidt. Efter 4-6 uger fra nedklipningen går der 4-6 uger før de nye blomster viser sig igen.

Klipning af hække eller ej?

I mange foreninger skal alle hække være klippet inden Skt. Hans. Det har jeg altid syntes var en lidt tåbelig regel, når man nu ved at fra slut juli stopper væksten helt af selv. Ved at vente kan man i princippet spare en klipping.

Når hyldeblomstrer

Jeg elsker hylde, især når man her på dette tidspunkt af året kan plukke dejlige, store hyldeblomstskærme og anvende dem til selvfremstilling af den dejligste hyldeblomstdrik. Men hvert år kommer jeg i et dilemma: Skal jeg nu lade blomsterne udvikle sig til de dejligste hyldebær og fremstille hyldebærssaft? Normalt gemmer jeg nogle af bærrerne på buskene. Desværre er vi ofte blevet snydt af stærene, som har spist alle de modne bær inden vi fik plukket dem og fremstillet vores egen saft. Denne saft er fantastisk at

drikke når eller hvis man skulle få ondt i halsen om vinteren.

Er du til blå eller røde hortensier?

Farven på hortensiablomsterne kan du helt selv bestemme, det eneste der styrer det er jordens pH (reaktionstalskala fra 0 - 14). Hvis jordens reaktionstal er 4,5 - 5,5 er den sur, dette giver røde blomster. Er tallet 5,5 - 7,0 er jorden basisk, dette giver blå blomster. Du kan selv blande aluminiumsulfat og jernsulfat i vandet og vande med dette. Ved at følge brugsanvisningen kan du selv bestemme hvilken farve dine hortensier skal have. Det drejer sig kun om kemi!

Blomsterhavens lyksaligheder

Jeg må ærligt indrømme at have en blomsterhave med såvel enårige som flerårige blomster er den største drøm som er gået i opfyldelse. Jeg har altid sat stor pris på at kunne gå ud i haven om morgenen og skære en rigtig frisk morgenbuket til husets frue. En friskskåret morgenbuket har længere holdbarhed når de enkelte blomster er helt saftspændte. På denne gode måde begynder mange af mine dage.

Jeg
ønsker alle en
god sommer i
haven

Kolonihavehuse & Bjælkehytter

Danmarks
største
udvalg i kvalitets-
kolonihave-
huse

Model Gotland 16

15,2m², 40mm kraftige bjælker.
Komplet byggesæt med vinduer og dør.
Før kr. 24.500,-

Nu kun kr. 23.250,- inkl. moms og lev.

Model Hornbæk

24m² + 9m² veranda, 70 mm kraftige bjælker.
Komplet byggesæt med vinduer og dør.
Før 77.400,-

Nu kun kr. 75.900,- inkl. moms og lev.

DESIGN DIT EGET KOLONIHAVEHUS

- eller vælg mellem en af vores mange standard modeller.

Design dit eget drømmehus fra kun 1600,- kr. pr. m² eller vælg imellem mere end 100 færdige råhuse og hytter på vores hjemmeside www.nynorm.dk. Vi tilbyder også rådgivning og hjælp til byggeplaner.

Model Copenhagen FÆRDIGMONTERET

Har du en drøm om en ny bjælkehytte, men ikke ønsker at montere selv, så kan vi tilbyde færdig montering.

I prisen vil være inkluderet montering af hytte på byggeherrens fundament, isoleringssæt til væg og tag inkl. isoleringsmateriale, shingles tagpap og malede vinduer m.m.

Kun 319.900,- i 70mm

RING og hør nærmere.

Vidste du at
5.800
Danske boligejere har
handlet bjælkehytter hos
Nynorm de seneste
år

50-92 mm

Alle er umalet byggesæt med termoglas eller 1 lag glas, ekskl. montage sæt, tagbeklædning, fundament og isolering.

nynorm[®]
SIDEN 1975

KONTOR & Udstilling: BYTOFTEN 10 - 5550 LANGESKOV - TLF. 70 23 15 51 - MAIL: NYNORM@NYNORM.DK
UDSTILLING: HÅNDVÆRKERVEJ 82, 4000 ROSKILDE (åbent alle dage, dog kun bemandet torsdag 9.30 - 14.00)

WWW.NYNORM.DK

Nordea

Realkreditlån til haveforeningshuse og kolonihavehuse

Ejere af haveforeningshuse og kolonihavehuse kan nu få de samme finansieringsmuligheder som boligejere, og dermed også disse fordele:

- Mulighed for fast rente i 30 år.
- Mulighed for afdragsfrihed.
- Typisk lavere ydelse end banklån.

Vi følger dit realkreditlån og kontakter dig, hvis du med fordel kan lægge dit lån om.

**Ring 70 33 30 31 og lad os sammen
finde den rigtige løsning for dig.**

70 33 30 31, NORDEA.DK

Nordea Danmark, Filial af Nordea Bank Abp, Finland

Frugt og Bær

- gode sorter til haven

Privathavebrugets Frugt- og Bærudvalg består af konsulenter fra Kolonihaveforbundet og Gartnerrådgivningen, undervisere og forskere fra Jordbrugets Uddannelsescenter, Aarhus Universitet og Københavns Universitet samt andre fagpersoner.

Det er igen blevet moderne at dyrke frugt og bær i haven. Gerne også lidt mere utraditionelle typer. Her kommer publikationen Frugt og bær – gode sorter til haven ind i billedet.

Det er langt fra givet, at de sorter af frugt og bær der dyrkes erhvervsmæssigt også er ideelle for private. Nærmest ofte det modsatte. Derfor har Privathavebrugets Frugt- og Bærudvalg udvalgt og sammensat et sortiment, der egner sig for private. Sortimentet er udgivet som en DCA rapport via Nationalt center for Fødevarer og Jordbrug.

Hvad du behøver at vide

Hvor stor glæde du vil få af dine frugter og bær afhænger af hvor i landet din have ligger og hvilken jordtype, du har i din have. I pjecen får du mere at vide om hvor i landet det er bedst at dyrke de mere sarte sorter og hvilke grundstammer, der egner sig bedst til dyrkning under hårde eller milde klimavilkår, for der er faktisk ret stor forskel på det, selv i et lille land som Danmark. Under de enkelte sorter anføres også hvilke sorter, der kan bestøve dem, hvis bestøvning er nødvendig eller fremmer frugtsætningen.

Der er knap den frugtart/-sort der dyrkes her i landet som ikke er omtalt. Nogle i så lille omfang, at man ikke har ret meget erfaring med dem, men det er somme tider nogle af de morsomste at prøve. Hvad med fx kvæde, figen, havtorn, surbær, sort hindbær, taybær, vinbrombær, bukketorn, blåfrugtet geddeblad, tyttebær, tranebær mm. I alt omtales 38 forskellige.

FRUGT OG BÆR – GODE SORTER TIL HAVEN

Martin Jensen, Maren Korsgaard, Hanne Lindhard Pedersen, Torben Bo Toldam-Andersen, Aksel H. Sørensen, Kurt Boe Kjærgaard, Grethe Bjerregaard og Jan Poulsen. DCA rapport nr. 148, februar 2109. Aarhus Universitet, DCA, Nationalt Center for Fødevarer og jordbrug. Pjecen kan downloades som PDF fil på kortlink.dk/xqek. Du kan også bestille pjecen for 105 kr. på samme link.

Pærekvæde

Surbær

Havtorn

Af Grethe Bjerregaard / Redaktør

ASTRIDS *Have*

HVAD LEGEHUSET GEMTE

Dynner og hovedpuder kom ud og blev varmet af forårssolen, og der blev sorteret kraftigt i både børn og voksnes ting, intet var helligt, eller det viste sig hurtigt, at det var der nu alligevel en hel del, der var.

Skal det ud – eller ikke?

Astrid har nået den alder, hvor hun uden at ryste på hænderne kan skille sig af med ting fra barndommens land, der er drengene ikke helt endnu, og det er deres mor såmænd heller ikke. Min store datter viste mig en lyserød stumtjener, som jeg havde gemt bagst inde i legehuset. Jeg havde faktisk allerede prøvet at skille mig af med den én gang, men da jeg gik forbi stor-skrald et par timer efter og så, at den stod der endnu, kom jeg simpelthen til at tage den med mig igen og stille den i kælderen. Da vi skulle tømme kælderrummet i efteråret på grund af noget VVS arbejde, kørte jeg stumtjeneren og en hel del andre sager ud i kolonihaven. Så ville der i hvert fald gå et halvt år, før jeg skulle forholde mig til det. Men et halvt år går hurtigt, og nu stod jeg igen og skulle beslutte mig for, om stumtjeneren skulle ud. Astrid var benhård, jeg skulle ikke gemme den for hendes skyld. Hun begyndte at skille den ad, og pludselig kunne den ligge i en lille kasse. Det afgjorde sagen for mig; vi beholdt den. Herregud, min ældste bliver snart 13 og så hurtigt som tiden går, bliver jeg snart både mormor og farmor. Og sikke en masse

spændende ting, som jeg vil have at diske op med til den tid. Jeg kunne for eksempel bygge mine børnebørn et helt legehus af de Duploklodser, som jeg også nægtede at skille mig af med, eller måske lave en flexitraxbane gennem hele haven. Den bane var jeg heldigvis ikke alene om at ville gemme, her stod også Sigurd fast, ligesom Aksel insisterede på at beholde to kæmpe robotter, der ikke kan andet, end at spille musik, men som han sagde: Der er gode minder i dem. Se det er mors dreng!

Sådan gik dagene med en græsplæne, som det mest af alt lignede at legehuset havde kastet op på.

"Tænk, at der har været så mange ting derinde, det ligner jo, at vi er ved at flytte", som Aksel sagde, inden han listede ind i huset med de to robotter under armen.

Gode minder

Det bedste ved oprydning er at finde ting, man havde glemt alt om. Du kender det sikkert, bedst som man går og rydder op, går alting i stå, fordi man for eksempel finder sin gamle yndlingshoppebold. Sådan gik det for Sigurd. Rigtig mange gange! Derfor var hans bidrag til selve oprydningen begrænset. Aksel faldt omkuld i hængeskøjlen på bagterrassen mens han luftede dynen, så Astrid må siges at være den, der stod for det meste. Men da hun fandt rulleskøjterne og det store skateboard, gik der ikke længe, førend både hun og drengene forlod haven og forsvandt ud på den asfalterede gang. Mine børn kan mange ting, men rulleskøjteløb og skateboarding er ikke blandt dem, så selvom de var

Det blev påske, før vi kom rigtigt i gang med havesæsonen, men så skal jeg da også lige love for, at vi fik travlt. Inden vi overhovedet nåede til selve haven, skulle der muges ud i både hus og legehus.

væk længe, kunne jeg hele tiden høre dem ude på havegangen. Astrid trak afsted med Sigurd, der flere gange nærmest gik i split, mens hun balancerede på skateboardet og Aksel krabbede sig afsted ved siden af. Det var ikke noget kønt syn, men alligevel var jeg nærmest ved flyde over af moderkærlighed. De grinede og samarbejdede og havde fuldkommen glemt, at de kort forinden havde været vildt uenige om, hvem der var bedst til at rydde op. Heldigvis at de stadig kan lege, når de kommer i haven; så er der måske alligevel længe til, at jeg skal bygge Duplohus med børnebørnene.

Af Tina Baungaard Nielsen

i forbigarten...

Af Carsten Juul / Konsulent i Århuskredsen

LYSTFISKERNISSE I HAVEN

Havenisser er meget almindelige i kolonihaver.

Hvor mange af dem, der er lystfiskere, er ikke til at sige. Her hygger han sig ved vandet sammen med et par skildpadder, der også holder af det våde element. Flodhesten ser ud som om den overvejer et bad.

Man hører ofte, at der ikke er nær så meget fantasi blandt kolonisterne som tidligere. Det modbevises af disse billeder, som Carsten Juul har set på sine mange besøg i haveforeningerne. Se på dem, nyd dem og bliv inspireret.

FLID I HAVEN

Man skal vel ikke have alt for mange projekter i gang på samme tid. Alligevel kan man spørge sig selv om det ikke kan betale sig at have lidt mere end dette ene projekt i gang.

HØNS I HAVEN

Det er ikke almindeligt at man har levende høns i en kolonihave. Men der er jo ikke nogen der forbyder at lade som om der alligevel er høns i haven. Disse er da så smukke.

VELKOMMEN

I de fleste kolonihaver føler man sig uden videre hjemme. Det er dog ikke i alle kolonihaver det ligefrem står skrevet på sten.

HAVELÅGE MED BLINK I ØJET

Det er ikke nødvendigvis en stærk mand der holder til i denne have, men det er helt sikkert en person med sans for humor. Og måske også med adgang til det rigtige værktøj. Det kan ikke have været helt let at frembringe sådan en låge.

Dit udendørs badeværelse
Brusere til haven – året rundt!

Se vore forhandlere på

Eqi.dk

230V I FRITIDSHUSET Til lys, køleskab, tv

SOLCELLEANLÆG

Solcelleanlæg fra Viva Energi leverer 230V til fx køleskab, tv, lamper, mobil, pc, kaffemaskine og støvsuger.

Gratis monteringsystem og sort designpakke! *) **KAMPAGNE**

Vi har et begrænset antal opgraderingspakker, som de hurtigt får med gratis. Pakken består af et komplet monteringsystem og sort designpakke (Sorte 280Wp paneler og sorte beslag).

Læs mere og se alle pakker på www.vivaenergi.dk/fritidshus

Solpakke 900Wh/600W

Til alm. køleskab, lys, tv, pc, mobil, iPad.
Strøm nok i højsommer og weekender.
270-275W panel (1x1,65m), 230V (600/1200W),
2,4kWh batterilager. Nr. 1369.

kr. 10.999,-

***) Spar 1100,-**

Solpakke 1.9KWh/600W

Som ovst. m/2 paneler. Strøm til hele sommeren. 2 paneler (2x1,65m). Nr. 1370.

kr. 12.999,-

***) Spar 2200,-**

Solpakke 1.9KWh/2400W

Til kaffemaskine, støvsuger, micro-bølgeovn & alt i solpakke 900Wh.
Strøm til hele sommeren.

2x 270-275W paneler (2x1,65m), 230V/2400W, 4,8kWh
batterilager. Backup-indgang til ekstern 230V kilde. Nr. 1492.

kr. 18.999,-

***) Spar 2200,-**

*) I kampagneperioden får du et komplet monteringsæt og sort designpakke med i prisen - dette koster normalt kr. 1100,- pr. panel!
Montering er ikke inkluderet, men anlægget er nemt at opsætte med den udførlige danske monteringsvejledning og fejlsøgningsinstrument. Priser er inkl. moms.

Vi er danmarks førende indenfor batterianlæg!
Læs mere på vivaenergi.dk/fritidshus

Viva Energi

Anelystparken 43B | 8381 Tilst
Tlf. 70 22 70 40 | www.vivaenergi.dk

KRYDDERURTER

Krydderurter er herlige at kunne plukke løs af og bruge i madlavningen, at kunne nyde duften af, og ikke mindst er de en fryd for øjet, når de står fulde af dejlige blomster eller frøstande.

I første udgave af Havebladet i 2019 fortalte Anemette Olesen hvordan man sår krydderurter, anlægger og indretter en krydderurtehave, dyrker krydderurter i krukker og hvordan man udvælger sine krydderurter. Her bringer vi endnu en række krydderurter, som du kan have glæde af i din have.

Flere krydderurter følger i de kommende numre af Havebladet (red.)

Chili

Plantens frugter har en meget stærk smag. Frugterne anvendes både tørrede og friske som krydderi. Med frugter er planten dekorativ som stueplante.

Solsikke

Frøene er meget olieholdige. De spises rå, ristede f.eks. drysset i salatskålen og ristede med salt og brød. Spirende frø kan bruges i salater og sandwiches og de friske blomster i knop kan bruges i salat eller tilberedes som artiskok.

Malurt

Malurt anvendes til vin, øl, absint og bjesk. Bladene kan anvendes som krydderi til bl.a. sild og fede retter. Planten har en meget bitter smag. Er fin til tørrede buketter.

Portulak

Bladene anvendes marinerede til salat. Hele planten kan staves som spinat. Stilkene kan syltes surt eller sødt eller bruges i pickles. Stort indhold af C-vitamin.

Purløg

Blomsterne drysses i salater og oste og har en sød, mild purløgssmag. Bladene anvendes som grønt drys i æggeretter med dild, skinke, etc. Blomsterne kan bruges til tørrede arrangementer.

Krusemynte

Bladene anvendes til te, gele, sauce og desserter. God til lammekød, med kogevandet til ris og til dip.

Brøndkarse

Anvendes som grønt drys, som salat alene eller i blanding, til supper eller urtesmør. Har højt C-vitaminindhold.

Bladdild

Bladene er meget aromatiske og velegnede til grønt drys, til fisk, i supper, tærter, brød og kryddersmør. Frøskærmene kan anvendes til syltning. Sås jævnlgt sæsonen igennem.

Skærmdild

Bladene er velegnede som grønt drys, til fisk, i supper, etc. Frøskærmene anvendes bl.a. til syltede asier og agurker og er smukke i dekorationer. Frøene bruges hele eller malede, hvor der ønskes dildsmag.

Citronmelisse

Bladenes fine citronsmag gør dem velegnede i salater, til fisk, svinnekød, dessert og urtete. Fin i krydderredike og til potpourri. Bifoderplante.

Af Anemette Olesen / Haveskribent

moreland.dk

ALT TIL HAVE • BOLIG • FRITID

KØB 2 ENS
& SPAR
50%
PÅ NR. 2*

300x120 CM
2 STK. FRA

1198,-

SPAR
400,-

Essence Læsejl

Fås i flere farver med åben eller lukket kassette. Læsejlet kan monteres på husmuren, hvorfra det kan trækkes ud.

Se størrelser og tilbehør som f.eks. parasolfodsbeslag og terrassebeslag på www.moreland.dk

* På udvalgte modeller

Essence markiser

Moreland sælger åbne manuelle og lukkede elektriske markiser. Fås også med LED-lys i armene. Flere størrelser og farver.

ELEKTRISK LUKKET MARKISE
I ALUMINIUMSKASSETTE

LED-LYS
450x300 CM
9999,-

ELEKTRISK
400x300 CM
6999,-

essence

NU
499,-
SPAR
200,-

Terrassevarmer
hængende

BESTIL ONLINE

OG FÅ LEVERET TIL DØREN ELLER AFHENT PÅ VORES LAGER I ODENSE

★★★★★
PriceRunner
DANMARKS
BILLIGSTE
FOR 7. ÅR I TRÆK
15/3 2019

Terrasse-
varmer LUX
med flamme

LUX
1289,-

SPAR
200,-

Teleskopstige
i aluminium.

Se flere størrelser på
www.moreland.dk

3,8 M
599,-
SPAR
100,-

bestplay

Rebounder
90x90 cm
599,-

NU
3999,-
SPAR
1000,-

Santorini loungesæt hvid/lysegrå
Fås også i sort med grå hynder.

NU
1299,-
SPAR
300,-

Basketball-
stander
LUX safe

4 STK.
799,-
SPAR
397,-

Anna

4 STK.
499,-
SPAR
297,-

Oscar

4 STK.
899,-
SPAR
297,-

Marius

2 STK.
899,-
SPAR
299,-

Helle

Vi sender alle hverdage eller afhent på vores lager • Kundeservice 70 22 72 92 mandag-fredag 9 - 15
Tilbuddene gælder til og med d. 30/6 2019 eller så længe lager haves

Held med Hovedkål

Rødkål og hvidkål er fantastisk vinterføde, men de skal have den rette pleje for at udvikle store hoveder, der er værd at gemme på.

1. Hovedkålen er høstet med stok og rod midt i november måned og er klar til at blive kørt til vinteropbevaring.
2. Ved udplantning kan man lave en lille vold omkring planten med fingrene, så vandet havner der ved efterfølgende vanding.
3. Insektnettet skal på lige fra starten eller senest sidst i juni, hvor kålsommerfuglene for alvor begynder at lægge æg.

Hovedkål er en fællesbetegnelse for de hoveddannende kålarter: Hvidkål, rødkål, savoykål og spidskål. Hvidkål og rødkål er sværvægterne inden for kål hvad angår næring, pladsbehov og generel pleje. Til gengæld for deres grådighed kvitterer de med et solidt udbytte, der tidligere var hovedbestanddelen i danskernes vinterkost.

Dyrkning

Hovedkål trives i sol i en fugtighedsbevarende og næringsrig jord. Kålplanterne har en lang sæson foran sig, og forkultivering giver dem et nødvendigt forspring og langt det sikreste resultat. Frøene sås i mistbænk eller væksthuss i starten af april. De spirer allerede ved 6 °C, men 18-20 °C er optimalt. De bliver meget ranglede ved for meget varme. Efter en afhærdningsperiode på 3-4 dage på en beskyttet plads plantes kålplanterne ud i maj eller senest den første uge i juni. Hvis de plantes ud senere, svinder chancerne for, at de når at danne hoveder.

Afstanden mellem rækkerne er 50 cm og 50 cm mellem planterne. De kan med fordel plantes i forbandt, så pladsen udnyttes bedre. Hovedkål egner sig ikke godt til blandingskultur, da de fylder meget. Derudover skal man tage højde for, at de (optimalt set) dækkes med insektnet. Man kan i stedet undersøge kålhovederne med konkurrencesvage bælgeplanter som jordkløver eller sneglebælg i forbindelse med udplantningen. Dette vil holde jorden dækket og sikre kvælstofforsyningen til næste års afgrøde.

Gødskning og vanding

Start med at grave et hul på ca. 10 x 10 cm og fyld det med vand 2-3 gange, indtil jorden er mættet. Kålens rødder kan nå helt ned i 250 cm's dybde, men de skal hjælpes, så de kan modstå eventuel tørke i sommerperioden.

Put en håndfuld velomsat kompost i hullet, før der plantes. Lav en lille fordybning omkring planten, så vandet efterfølgende ikke løber væk fra. En måneds tid efter udplantning skal der suppleres med et tykt lag kompost, så der er gødning til hele sæsonen. Man kan vælge at eftergødske i august, hvis jorden ikke har været vedligeholdt med kompost de foregående år. Regn med 1-2 liter kompost per plante per gang. Forebyg udtørring ved at lægge et tykt lag plantemateriale (græsafklip, hækafklip, halm, ukrudt uden frø eller blade) ovenpå komposten. Vanding er vigtigst lige efter udplantning og ved hoveddannelse i juli.

Skadedyr og sygdomme

Der er mange skadedyr, der er knyttet til kål (kålfly, kålmøl, jordlopper, kålugler og kalsommerfugle). De største skadegørere er den lille og store kalsommerfugl, som er aktive fra først i juli helt til efteråret. Det kan forebygges med insektnet, der slutter tæt helt nede ved jorden, lige efter udplantning og helt indtil efteråret. Fiberdug anvendes kun i ydersæsonerne, hvis der er risiko for nattefrost og brug for ekstra varme.

Den vigtigste sygdom hos kål er kålbrot, som kan forebygges ved at have fem dyrkningsfrie år mellem planter af kålfamilien.

Høst og opbevaring

Hvidkål og rødkål tåler ikke frost og skal opbevares så køligt og ventileret som muligt. Den bedste holdbarhed opnås ved at høste hovederne lige før frosten sætter ind med stok og rod og blot fjerne de største yderblade samt alt, der skulle være inficeret med råd. Herefter placeres de stående eller liggende i et mørkt skur eller lignende, hvor der ikke er adgang for gnavere eventuelt på et bord med glatte stålbænke, som mus og rotter ikke kan kravle op ad.

Af Mia Stochholm / Indehaver af urtehaver.dk

ROSER Kæmpe udvalg i roser til haven

fra kr. **32,-**

FRUGTTTRÆER 2-3 års træer

Bland selv: Æbler, pære, kirsebær, blommer

og meget mere. Pr. stk. 119,- **Ved køb af 10 stk. fra kr. 98,-**

Alle træer kæmpe udvalg i størrelser op til 800 cm.

BUNDDÆKKE PLANTER

Stort udvalg med priser

fra kr. **8,-**

Hækplanter i alle udgaver og størrelser.

Læhegns planter, kæmpe udvalg.

Mangler du hjælp, råd og vejledning, er du altid velkommen til at ringe

Planteskoler.dk

Hestbjergvej 6, Vind | 7500 Holstebro

Tlf.: 97 43 00 88 | mail@planteskoler.dk

Alle priser er ekskl. moms og fragt.

Sommerklip

Prydbuske

En meget stor del af havens prydbuske blomstrer om foråret og forsommeren, og når de er færdige med at blomstre, begynder de nye skud at vokse frem. Det kan så resultere i at busken fylder for meget, måske gror til den ene side, så den ikke længere er harmonisk. Så er det tiden at udtynde busken, så den bliver harmonisk igen. Hvis planten stadig vokser for meget og uharmonisk kan den udtyndes senere på sommeren.

Udtynding er den beskæringsform, som bør vælges. Det foregår ved at der tages nogle store grene, så der samtidig kommer luft ind i planten. Nogle af grenene og især de ældste (mørkeste) klippes ned til bunden af busken, medens andre grene klippes over udadvendende sideskud, så busken bliver harmonisk i form, højde og bredde. Netop ved at udtynde om sommeren

har man mulighed for at få tyndet godt ud i planten, da man har alle bladene på planten og derfor rigtigt kan se hvor tæt busken er, i modsætning til om vinteren, hvor planterne står bladløse og man derfor måske synes at de ikke er særligt tætte og ikke får dem udtyndet nok.

Rhododendron

Rhododendron klippes bedst lige når blomstringen er ved at være slut. Det er på det tidspunkt at de nye skud dannes.

Når man klipper efter afblomstringen får man glæde af alle blomsterne i modsætning til at klippe før blomstringen, hvor man nemt får klippet nogle af grenene af, som har blomsterknopper.

Ved Rhododendron vil man også vælge at udtynde. En stor del af sorterne tåler kraftig tilbageskæring, ja, man kan for nogles vedkommende klippe ned til 15-20 cm over jorden.

Ved kraftig beskæring varer det nogle år før busken bliver harmonisk og blomsterrig.

Fordelen ved udtynding

Fordelen ved at anvende udtyndingsmetoden, også kaldet foryngelsesmetoden, til alle havens buske er, at man har nogle grene, som har blomsterknopper, medens andre grene er på vej op med nye skud, som sikrer at planterne har blade fra jorden og til fuld højde. Når man har haft en busk i 5-8 år ønskes den oftest ikke større, men at den fortsat skal blive i den optimale størrelse, tæt besat med mængder af blomster og bær. Det kan kun klares ved jævnlig udtynding, og gerne om sommeren.

Gyvel

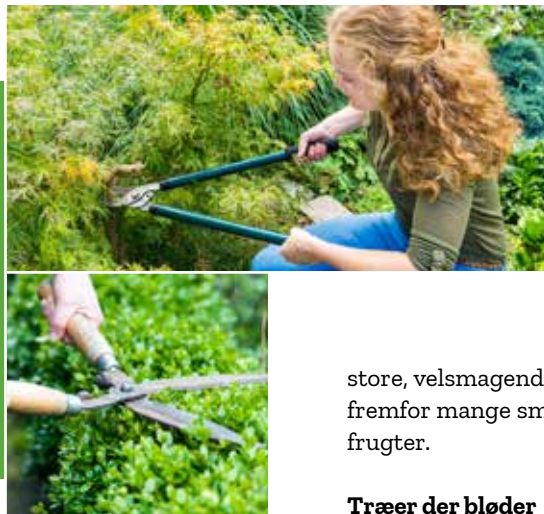
Når gyvel er færdige med at blomstre klippes skuddene ligeså langt tilbage, som der er nye skud under det sted der klippes. De nye skud, som vokser frem i løbet af sommeren, blomstrer til næste sommer.

Roser

I juni blomstrer mange af de historiske, antikke roser, også kaldet gammeldags roser. Når de er færdige med at blomstre kan man udtynde i dem,

Det er ikke alle haveejere, der er klar over det og kan nænne det. Når planter gror, skal man ture nænne at udtynde.

Planterne i haven vokser og de vokser mest i månederne maj til midt i juli. At hække klippes om sommeren ved alle, men alle planter kan klippes om sommeren og med fordel.

store, velsmagende og farvede frugter fremfor mange små, grønne og sure frugter.

Træer der bløder

Birk og valnød kan udmærket beskæres medens der er blade på træerne. Ligesom stenfrugt (blommer og kirsebær) udtynnes og beskæres i løbet af sommeren og sidste gang lige efter høst, aldrig om vinteren.

Stauder

Efterhånden som stauder og stenbedsplanter et færdige med at blomstre vil det være en fordel at klippe planten godt tilbage. Så vil planterne sætte nye skud og blade og stå smukt resten af sommeren. Nogle stauder vil blomstre endnu en gang i løbet af eftersommeren, efter de er klippet tilbage, og sætte nye skud. Har stauderne nogle smukke frøstande skal de ikke klippes af men blive siddende på stauden, gerne vinteren igennem. Staudetoppen skal ikke fjernes om efteråret, det er plantens naturlige vinterbeskyttelse.

Lavendler

Lavendler kan beskæres i løbet af sommer og efterår. Lader man dem stå uklippet vinteren igennem vil de virke dekorative med deres frøstande. Om foråret, når de begynder at skyde, klippes de så langt tilbage, at der er grønt under det sted, der klippes. Lavendler har svært ved at bryde på de gamle, træagtige grene, og da de er smukkeste med blade helt fra jorden, bør de klippes godt tilbage hvert forår, begyndende straks efter plantningen.

Saksen med

Sommeren igennem bør man have en god, skarpsleben saks med når man færdes i kolonihaven, der er altid noget at klippe, måske blot en vissen gren.

så buskene står velformede resten af sommeren. I juli er det alle de lave roser og klatreroserne som blomstrer. Her kan man med fordel foretage en udtynning af grenene, nogle grene helt ned til bunden af planten. Roserne gror sommeren igennem og ved at udtynne efter blomstringen kan man få nogle harmoniske rosenbuske, som remonterer (genblomstrer) i august. Ved at udtynne rosenbuskene får man skabt luft ind i planten. Det virker forebyggende på svampesygdomme, der trives bedst under lune, tætte, fugtige forhold; det er også vigtigt at fjerne alle stabbe og døde grene.

Frugtbuske

Et godt tidspunkt at foretage en udtynning af solbær, ribs og stikkelsbærbuskene er i forbindelse med at bærrene skal høstes. Inden bærrene plukkes, tynder man buskene ud ved at tage nogle af de ældste (mørkeste) grene helt nede ved jorden. Det vil sikre at der er ældre grene tilbage, der kan give bær til næste år og samtidig sikre nye skud fra bunden af planten.

Hindbær

De traditionelle hindbær (også kaldet sommerhindbær) beskæres kraftigt lige efter høst ved at alle de gamle grene klippes helt ned til jorden, de skal ikke bruges mere. Det er de nye skud, der fremkommer i løbet af sommeren, der kommer bær på til næste sommer.

Ved de efterårsbærende hindbær foretages beskæringen om foråret og den er nem. Alle grene klippes helt ned til jorden, da de nye skud som kommer frem efter beskæringen, vil sætte

blomster og bær i løbet af eftersommeren og kan høstes fra sidst i august.

Jordbær

Når der ikke er flere bær tilbage, klippes alle gamle stængler og blade af helt til jorden. I midten af planten sidder de nye skud, som vil vokse frem og danne en frodig, yderig plante til næste år, især hvis der gives gødning efter planten er klippet ned.

Frugttræer

Er træerne beskåret i vinter vil der i juni måned være mange nye skud, de såkaldte vanskud, som ikke skal bruges til noget. Medens de endnu er urteagtige er de meget nemme at rykke af, og risikoen for at de kommer igen er meget lille – i modsætning til hvis man klipper de træagtige skud af om vinteren. Grunden er, at når man klipper om vinteren, bliver der siddende en lille stab tilbage, hvorfra der kan komme nye skud. Rykker man skuddene af, medens de er urteagtige, får man revet alle knopper med af og der sidder ingen stab tilbage.

Udtynning af træerne ved at fjerne større grene i løbet af sommeren er udmærket. Udtynning er også en metode til at få udtyndet i frugterne. Når der kommer lys ind i træet er der mulighed for at alle frugterne kan få sollys og det medvirker til at modne fint farvede og velsmagende frugter. Afstand mellem frugterne bør være ca. 10 cm (en håndsbredde). Hellere et passende antal

Spis dine stauder

I den traditionelle kolonihave er der ofte en skarp adskillelse mellem prydhaven og nyttehaven. De senere år er der dog kommet mere og mere spiseligt ind i prydhaven, f.eks. ses rabarber, persille og purløg mellem stauderne og blåbær i surbundsbedet. Og de seneste trends bygger videre på idéen om den spiselige prydhave ved at bruge prydplanter, der kan spises. Nogle af de mest almindelige prydplanter smager faktisk meget godt, og der er også vilde, spiselige planter, der med fordel kan plantes i den spiselige prydhave.

Krydderurter

De mest oplagte spiselige prydplanter er krydderurterne, der som regel er både smukke og fulde af smag og duft. Både etårige, toårige og flerårige krydderurter kan bruges, ligesom flerårige skovløg, purløg og ramsløg m.v.

Krydderurterne bruges ikke i de store mængder i madlavningen, men de holder sig smukke hele sæsonen, selvom man bruger dem flittigt i madlavningen. Nogle gange forsvinder bladernes smag, eller de bliver træede, når de går i blomst, men så kan man til gengæld bruge blomsterne som pynt i madlavningen. Persille og andre toårige mister deres værdi som grøntsager, når de går i blomst, men til gengæld blomstrer de i lang tid og tiltrækker mange nyttige svirrefluer til haven.

De aromatiske planter kan anlægges i et specielt krydderurtebed eller de kan dyrkes enkeltvis i krukker. Planterne bliver bogstaveligt talt løftet til et lidt højere niveau, når de bliver sat i en flot krukke. Også almindelige grøntsager som salat, jordbær, rabarber etc. bliver til dekorative prydplanter når de får lidt god plads omkring sig.

Spiselige stauder

Fordelen ved de spiselige prydplanter er, at de ofte er flerårige. De skal altså ikke sås på ny hvert år, men kan høstes år efter år uden det møjsommelige arbejde med at grave køkkenhave, så frø, udtynde og luge planterne. De smukke stauder er flerårige urter, og selvom de oftest kun bruges som prydplanter, er der nogle, der kan bruges i maden. Det gælder især blomsterne. De mætter ikke meget, men de pynter og kan også være med til at give nogle gode smagsoplevelser.

Spiselige blomster ses hos asters, lavendel, bellis, forglemmigej, violer, nelliker og ikke mindst dagliljer, der ofte dyrkes som en grøntsag i Asien. Dagliljer danner nye blomster hver dag, så der sker ikke noget ved at plukke nogle af blomsterknopperne og bruge dem som et dekorativt indslag i salaten. De kan spises rå fra planten og har en sød frisk smag og nogle har en lidt skarp eftersmag.

Der er flere planter, der både er til pryd og nytte; herunder traditionelle grøntsager med prydværdi og spiselige pryddplanter. De kan med fordel blandes sammen i en spiselig prydhave.

1. "Den spiselige have" vandt sølv ved haveudstillingen Cph Garden. I for-grunden ses flerårig kål brugt som en lav hæk.
2. De små, tykke blade hos sankthansurten er dejligt sprøde.
3. I surbundsbedet er der også mulighed for mange spiselige planter. Ud over blåbær kan man også dyrke tranebær og tyttebær.
4. Havemælden findes også i en rød udgave, kaldet blodmælde, der er både til pynt og nytte. Bladene kan bruges ligesom spinat
5. Hostaens nye skud er lige så lækre som friske asparges.

Spiselige blade

Der er også enkelte stauder, hvor blade og skud kan spises. Mest kendt er nok hosta.

Det ikke bare en flot bladplante og et effektivt bunddække. Det er også en god grøntsag, hvor især de nye skud er lækre at spise. Dejligt sprøde og med smag næsten som asparges. Også de unge blade kan bruges snittede i salaten eller som wrap omkring maden. De nye skud og stilkene kan dampes eller svitses på panden. Også blomsterne kan bruges i maden.

Sankthansurt er en anden spiselig stau. Her er det de sukkulente blade, der spises, de har en næsten ærteagtig smag. De er bedst, når de er helt unge og friske, men de kan i princippet bruges hele sæsonen. Blomsterne kan også bruges som en slags mini-broccoli, inden de springer ud.

Japansk tradition

Hosta og dagliljer er helt almindelige ingredienser i det asiatiske køkken, hvor de i det hele taget er bedre til at bruge blomster og vilde urter end vi traditionelt har været herhjemme.

I Japan bruger man sansai, der betyder vild, grøn mad, der stammer fra naturens planter, som ikke er egentlige grøntsager, men som alligevel er fulde af smag og vitaminer. Flere af planterne findes også i danske haver, hvor de dog kun kendes som pryddplanter. Det gælder f.eks. "fandens spadserestok", *Aralia elata*. Her spises de unge skud efter en let blanchering eller i tempura (frituredej). Unge skud af flere bregner høstes mens de stadig er ved at rulle sig ud og tilberedes på lignende vis.

Andre sansai-planter er japansk hestehov, samt ukrudt som japansk pileurt, mælkebøtter og padderok. I Norden har vi også brugt naturen på lignende vis helt tilbage til vikingetiden, da vi dyrkede kvan og havemælde. De bruges i dag mest til pryd, men dengang var de vigtige planter i urtehaven, hvor man ellers mest kendte til kål, ærter og hestebønner. Vikingerne brugte havemælden som en slags spinat, men den er også god i salater og som tilsætning til tærter og lignende.

Spis blomsterne

Dagliljernes blomster er spiselige. De er bedst, når de er lige på knopstadiet.

Det er ikke alle blomster, man kan spise. Riddersporer og andre i ranunkelfamilien er f.eks. giftige. der findes også ærteblomster, der er giftige. Men du kan spise blomster fra mange sommerblomster som "tallerkensmækker", stedmoderblomster, pelargonier og blomster fra alle grøntsager og krydderurter. Også blomster fra lind, roser, hyld, syrener og lyng kan bruges i maden, og du kan blande alle blomsterne sammen i en stor blomstersalat.

LIDT AF HVERT

VAND I HAVEN

Vand giver ekstra liv i Kolonihaven,
og tiltrækker insekter og fugle.

Jann Poulsen

En have giver
mulighed for at få frisk luft
og jord under neglene.

En have er levende, i konstant forandring
og udvikler sig forskelligt fra år til år.
Alligevel har enhver havedyrker med
respekt for sig selv lyst til at foretage
ændringer, plante nyt og få tips
til pasning og indretning.

På de efterfølgende sider får du
forhåbentlig gode ideer
til netop dette.

Vand til nye planter

Når det bliver
varmt er det især
nyplantede planter,
grøntsager og
krukkeplanter, der
har brug for vand.
Vand nyplantede
træer og buske én
gang om ugen, hvis
der ikke kommer
nedbør. Men ikke
oftere. Rødderne skal
udvikle sig nedad i
jorden og det gør de
ikke, hvis de konstant
bliver vandet.

Frank Kirkegaard

Veldraenet rodnet

Rodnettet
hos denne
krysanthemum har
det fint, bemærk
lecanødderne.

Jann Poulsen

STØVSUGER TIL UDENDØRS BRUG

Nu er den her, den første af sin
slags til udendørs brug. GARDENA
markedsfører en ny håndholdt
støvsuger til brug i haven, på altanen
og i bilen. EasyClean Li er lidt af
et multitalent og klarer et utal
af opgaver som f.eks. rengøring,
omplantning, altan og terrasse, støv
og pollen, smadret glas, løvfald, nåle
efter juletræet, bil, campingvogn
og telt, madrester og krummer. Alt
på både tørre og våde flader. Let at
oplade, ingen irriterende kabler og
flere mundstykker medfølger, et
sprækkemundstykke til koncentreret
sugeevne og et børstemundstykke
til fastsiddende snavs og skånsom
opsugning. Med beslag til ophængning
i havehuset. Fås i førende plantecentre
og byggemarkeder. Se mere om priser
og ekstraudstyr på www.Gardena.dk.

Hans Preisler

Flittiglise

Flittiglise er en blomsterrig
sommerblomst, som kommer fra
Tropisk Østafrika. Meget anvendelig i
tæppebede, i krukker og altankasser.

Jann Poulsen

Dræn skal der til

Mange forskellige små potter, lecanødder m.m. kan puttes i store krukker og spande og sikre gode drænforhold til planternes rødder.

Jann Poulsen

TYND UD I VÆKSTHUSET

Væksthusvinen skal tyndes ud, ellers bliver den alt for kraftig og giver hurtigt skygge i hele væksthuset. Find blomsterklaserne og lad to blade blive siddende tilbage over dem. Resten klippes af. Herefter kommer der nye sideskud, men de fjernes også løbende gennem sæsonen.

Frank Kirkegaard

Solhat

Solhat er en blomsterrig staude, som også kan bruges til afskæring. Denne rød-blomstrende sort hedder *Echinacea purpurea* 'Magnus'.

Jann Poulsen

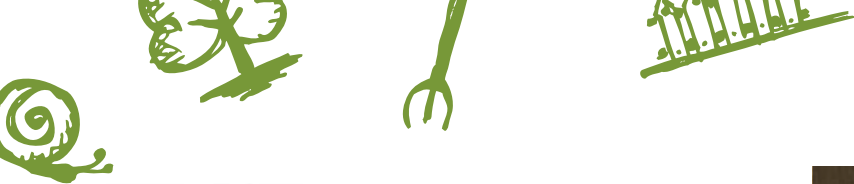

Vælg de bedste udplantningsplanter

Hvis ikke man selv har mulighed for at forkultivere sine udplantningsplanter gælder det om at vælge de bedste i butikkerne. En god udplantningsplante er kompakt, mørkegrøn og jorden fugtig. Modsat er en dårlig udplantningsplante ranglet, bleg og udtørret. For væksthushplanterne gælder desuden, at de står uden træk (især agurker). Problemet er, at planterne ofte er til salg længe før forholdene er til udplantning. Man kan således blive nødsaget til at købe udplantningsplanter alt for tidligt af frygt for, at de bliver udsolgt, eller kvaliteten forringes ved et forlænget ophold i butikkerne. Hvis man køber dem for tidligt i forhold til udplantningstidspunktet er det en god idé at plante dem om. Hvis der står ti kålplanter mast sammen i én lille såbakke, kan et ophold i en potte gøre underværker. Her kan hver plante udvikle en kraftigere stængel, blive mere kompakt og udvikle sit eget rodnet og dermed klare sig meget bedre i køkkenhaven efter udplantning. Placer planterne på en beskyttet plads med læ og sol, og dæk dem med fiberdug om natten, indtil jorden i køkkenhaven melder klar.

Mia Stochholm

Myremiddel uden gift

Giftfri nyhed stopper myrer og stabiliserer fliser. Det lover Myrevand, et giftfrit, patentanmeldt naturprodukt der virker ved at produktet, der består af "flydende jord" lavet af blåler og vand, vandes ned i myreboet og fylder boets gange op. Herved stabiliseres jorden og rammer man dronningen, dør boet ud. Pris ca. 60 kr. pr. liter hos www.myrevand.dk og Silvan.

Hans Preisler

FRILANDS-FUCHSIA

Frilandsfuchsia har den fordel at de kan vokse i kolonihaven året rundt, den skal ikke tages ind til vinteropbevaring.

Jann Poulsen

Pryd og nytte i væksthuset

Plant basilikum ud i væksthuset. De storrives i det lune miljø og spreder en dejlig duft i væksthuset, når du rører ved dem. Du kan enten plante dem mellem tomaterne eller du kan plante dem i krukker, så de kan sættes ud i haven, hvis sommeren bliver rigtig varm.

Frank Kirkegaard

VANDING

Vand er en nødvendig faktor for alle plantens livsfunktioner. I jordvandet er opløst de næringssalte, som planterne behøver at optage gennem rødderne for at gro. Vandet er med til at holde planten saftspændt, så åndingsprocesserne kan opretholdes.

Den mængde vand planten er i stand til at optage fra jorden, afhænger af forskellige faktorer. Dels kan vandmængden være begrænset, dels kan jordvandet være mere eller mindre bundet til de enkelte jordpartikler. I sandede, lette jorder er vandet let tilgængeligt mens ler- og humusholdige jorder binder vandet kraftigere og her kan planterne få vanskeligere ved at optage vandet.

Hvor store vandmængder planterne har brug for, afhænger også af de omgivende faktorer. Høj temperatur, høj lysintensitet og lav luftfugtighed kræver mere. Perioder med kraftig blæst har betydning for vandoptagelsen. I naturen får planterne den nødvendige vandmængde gennem naturlig nedbør. Under kulturforhold (havedyrkning) eller i nedbørsfattige perioder kan det være nødvendigt at foretage kunstig vanding.

Ved al vandig skal ovennævnte faktorer iagttages nøje, og så skal der altid grundvandes.

Jann Poulsen

Læ og hygge til terrassen

Nu er et godt tidspunkt at forny terrassen med mere læ og hygge. PLUS markedsfører mange former for hegn i f.eks. træ, flet, glas og stål, som man kan skabe et nyt look med. Glashegn overrasker. De giver et stort lysindfald og skærmer for vind og vejr. De er nemme at sætte op og fri for vedligeholdelse da glasset er indrammet af stål og mahogni. Hegn af træ og flet fås i mange designs og er gode i kombination med blomster og buske. Fås i specialforretninger, byggemarkeder og trælastere. Se mere om muligheder og priser på www.plus.dk

Hans Preisler

Praktiske boremaskiner

Nye 18 V boremaskiner sætter ekstra tryk på og MAKITA kommer nu med to nyheder: bore-/skruemaskinen DDF485RTJ og slagboremaskinen DHP485RTJ.

Begge i kompakt design, ergonomisk udførte og med et moment op til 50 Nm. Borer op til 38 mm i træ og 13 mm i stål og murværk. Med 2 stk. Ah batterier og en opladning på 45 minutter. Med LED lys sikres stor præcision. Se mere om forhandlere og priser på www.makita.dk.

Hans Preisler

STOP BLADLUSENE

Hold øje med rosenknopperne. Det er her de første bladlus dukker op. Mens der stadig kun sidder nogle enkelte bladlus er de lette at gnide af knopperne med to fingre. Det gælder om at få ram på de første eksemplarer, da de ellers hurtigt formerer sig.

Frank Kirkegaard

HumørSpiren

Fornemmer jeg et dyrisk glimt i dine øjne, Holger...

Gulbladet singrøn

Gulbladet singrøn giver farve til havens bund og omkringstående planter. En bunddækkeplante med svag vækst og blå blomster. Vinca minor 'Aureovariegata'

Jann Poulsen

guide

Flisebelægning ved bygning

Mange ønsker at have en flisekant eller flisesti langs huset. Dette kan have sine praktiske grunde!

Man er bl.a. fri for de værste jordstænk på mure eller vinduer fra bede eller græs. Det er også nemmere at færdes rundt om huset og så er det mere praktisk at vaske vinduer, male osv. Sidst men ikke mindst kan man lede det værste regnvand lidt væk fra huset, så man måske undgår fugt ved soklen. Her er nogle fif til hvordan man kan gribe tingene an ved at lægge en flisesti på en let og enkel måde!

Godt på vej

Først udvælger man den flisetype som man vil anvende, dernæst skaffes sand, afretterudstyr, vaterpas, pløkker og mursnor, så er man godt på vej. Denne beskrivelse tager udgangspunkt i brugte 50 x 50 x 5 cm fliser til en flisesti. Fremgangsmåden kan også bruges, hvis der ønskes at lave en frigående sti i haven, dog uden tung trafik. Arbejdsgang og materialer er vejledende, der kan være enkelte opgaver og steder, hvor tingene nødvendigvis må gribes anderledes an; det kan f.eks. være ved bedre bundsikring og terrænfald. God fornøjelse med projektet.

Af Henning Nygaard / Konsulent i Østjylland kreds

1. Der måles 55-60 cm ud fra huset og sættes en pløk i begge ender af belægningens ønskede længde.
2. Der sættes 2 pløkker tættest muligt på soklen og der spændes en mursnor stramt op imellem de 2 x 2 pløkker, så de danner en firkant. Snoren tættest og langs med huset vattes ud i færdig flisehøjde. Dernæst tager man den yderste snor og vater ligeledes den ud. Det er vigtigt at den yderste snor er 0,5-1 cm lavere end den inderste snor så der bliver et lille fald fra huset.
3. Jordarealet graves ud i 20-25 cm dybde fra snoren og jorden køres bort. Arealet fyldes op med sand til ca. 5 cm under snorhøjde, er sandet tørt fugtes det let igennem med vand inden det vibreres eller stampes godt og grundigt til.
4. Hernæst finder man aftrækkerudstyret frem, har man ikke dette eller har mulighed for at låne det, kan det ofte lejes. Alternativt kan der bruges nogle gamle vandrør af jern, dog er det vigtigt, at de er helt lige. Rørene graves/skrabes/bankes forsigtigt ned i flugt med begge snore i flisens tykkelse, i dette tilfælde 5 cm under snoren. Dernæst findes en skinne/et træbræt til at trække af med, som matcher bredden på udgravningen (her er det 55-60 cm). Husk at måle og tjekke snore og rør/skinner en ekstra gang inden aftræk (Hvis der er en sokkel eller kant på huset som er helt vandret kan man evt. bruge den som den ene skinne og save et bræt til som kan anvendes ved aftrækket (Se billede).
5. Når aftrækket er færdigt fjernes rørene forsigtigt og renderne, hvor rørene har været, fyldes op med sand og trækkes igen forsigtigt af med et bræt.
6. Nu er der klar til at fliserne kan lægges. Sæt en ny snor op ca. 51 cm fra huset i begge ender af den tilsigtede flisesti og læg fliserne efter denne snor. På den måde får man en snorlige kant på fliserne og risikerer ikke at følge en skæv eller bulet sokkel.
7. Når fliserne er lagt fyldes fugerne mellem fliserne op med fugesand/strandsand.
8. Inden fliserne tages i brug lægges der jord ind til flisekant igen. Den trædes godt til, så belægningen ikke kan skride.

Dyr i haven

Jørgen Bech-Andersen har blik for ting i haven, mange af os andre ikke tænker over eller lægger mærke til. Læs og lær om noget af det her.

Af Jørgen Bech-Andersen / Plantepatolog

Rådyr

Rådyr er yndige at se på. Desværre er de også nogle grådige væsner der skader træerne når de fejer for at få den gamle, kløende hud af gevirerne. Når de derefter æder alle bladene på de unge træer sættes træet kraftigt tilbage. Et hegn på 1,80 m siges at kunne holde dem ude, men de kræver kun en ganske smal sprække for at trænge igennem.

Fasaner

Om aftenen, når man går tur i haven, flyver et fasanpar op med et vældigt brag.

Gråspurv

Gråspurve var tidligere en af de fugle, men så mest i haven.

Kat

Katte er deres egne og selv om man har en aftale med naboen om ikke at fodre den, prøver den alligevel at gøre sig lækker.

Mus

Våd som en druknet mus er ikke bare en talemåde. Jeg har ofte haft egern og mus i mine store vandtønder, men det er dog første gang, jeg har haft mus i vandkanden. Den overlevede ikke men blev skyllet ud, da jeg skulle til at vande.

Ræv

Ræve er efterhånden ved at blive meget almindelige i haver i byerne. Indtil de fleste af dem bliver udryddet af skab. Så går der nogle år før populationen igen vokser sig stor.

Pindsvin

Ved midsommertid støjer det ofte i havens tilgroede del når pindsvinet snøftende og prustende søger efter en mage. Vores hund gøede og skabte sig når den blev stukket efter at have trillet rundt med pindsvinet, der havde rullet sig sammen som en kugle. Den kommer frem efter vintersøvnen når temperaturen er over 10 °C og tøffer derefter rundt i buskadserne efter larver, snegle og insekter hele sommeren, senere med 4-6 unger på slæb. Jeg har aldrig fundet ud af om pindsvinet spiser dræbersnegle, ellers må det oplæres. Når temperaturen om efteråret falder til under 10 °C graver det sig ned i kompostdyngen igen. Desværre er den ikke trafikssikker.

gode bøger

FORÅR PÅ VEJ

Susanne og Peter Bilde Fogh
Koustrup & co.
128 sider for 169 kr. (vejledende)

INSPIRATION TIL ALLE ÅRSTIDER

En ny inspirationsbog er udkommet på Koustrup. Bogen er skrevet af Susanne ligesom hun har lavet dekorationerne og Peter har taget de fine fotos. Her er mere end 112 dobbelttopslag, ideer til alle former for dekorede æg, opstillinger med aktuelle blomster og grene fra årstiden. Her vises trin for trin teknikker som bejdsning, motivtegning og decoupage m.m.

Ikke kun til påsken men til alle årstider kan denne bog give ideer og skabe inspiration.

SMÅ HAVER OG STORE DRØMME

Claus Dalby
Klematis
288 sider for 299,95 kr. (vejledende)

SMÅ HAVER – STORE DRØMME

Så har Claus Dalby udgivet endnu en inspirationsbog, og denne bog Små Haver og Store Drømme henvender sig især til kolonister, da alle haverne er under 400 m²! Her præsenteres 16 haver fra rækkehushaver, byhaver, parcelhushaver og kolonihaver.

Her præsenteres haveejernes tanker og ideer og vi ser hvordan de har indrettet sig. Her er mange gode råd og ideer og som altid ledsaget af usædvanligt flotte fotos, men der er også udførlige plantegninger af de pågældende haver. Bogen er mere en livsstilsbog end en egentlig havebog, f.eks. er der ingen køkkenhaver, men alle planterne er beskrevet med dansk eller latinsk navn og mange med sortsnavne.

SMUK KØKKENHAVE

Louise Risør og Jacob Fischer
Koustrup & co.
192 sider for 248 kr. (vejledende)

KØKKENHAVE MED HOVEDROLLEN

Landskabsarkitekterne Louise Risør og Jacob Fischer tager os med på en rejse til 10 af Europas haver - kendte som mindre kendte - hvor køkkenhaven spiller en hovedrolle. Med afsæt heri har forfatterne designet 10 konkrete forslag til indretning af køkkenhaver, der både er til pryd og til nytte, hvor de spiller en central rolle i havens samlede komposition og hvor de viser konkret hvordan køkkenhaven kan være ligeså smuk som en blomsterhave og samtidig nyttig.

Bogen giver inspiration til traditionelle som utraditionelle køkkenhaver ledsaget af haveplaner og et væld af flotte fotos.

HAVEM@ILEN

Hvis du står i haven med et problem, du gerne vil have svar på eller en god oplevelse, du gerne vil dele med andre, er det let at sende en mail mens du har oplevelsen i frisk erindring. Du sender mails til gb@kolonihave.dk med spørgsmål, kommentarer, sjove historier eller oplevelser. Du kan forvente svar på din mail i løbet af en uges tid. Husk, hvis muligt, at vedhæfte fotos af det, du gerne vil vide noget om eller fortælle videre til andre.

Det er så meget lettere at sende en mail end at huske på bestemte telefontider.

Derfor har vi lukket for telefontiden og besvarer nu udelukkende mails. Fra 1. juni kan du følge os på Facebook gruppen **I Haven med Kolonihaveforbundet**.

ENGLETROMPET I KRUKKE

Engletrompet, *Brugmansia*, er en dejlig, flerårig, krukkeplante der på en enkelt sæson kan vokse sig meget stor og frodig og give en mængde blomster. Den er i familie med fx tomat og har en nær slægtning pigæble, *Datura*, der er enårig og som ofte sætter frugter, der er meget giftige. Engletrompet har flotte, store blomster men naturligvis kan den også angribes af sygdomme og skadedyr. Et af skadedyrene er tægen, der stikker og suger i unge blade så de bliver hullede og deforme når de udvikles. Det giver planten et mindre dekorativt udseende men behøver ikke nødvendigvis betyde at planten ikke klarer sig. De grønne dele af bladene fungerer stadig som de skal. Nogle tæger er lysegrønne og der ved vanskelige at få øje på. Noget andet er at de er utroligt livlige og er væk næsten før man ser dem. Insektsæbe er normalt et godt middel mod insekter, men om væsken når at ramme tægerne før de er væk er måske usikkert.

UKRUDT I KOLONIHAVEN

Hvis du lige har overtaget en forsømt kolonihave hvor (græs)ukrudt er dominerende kan det være nødvendigt at gå drastisk til værks. Ikke mindst hvis der er tale om flerårige græsser. Et effektivt middel er at lade jorden ligge brak, dækket af uigennemsigtigt materiale, så der ikke kommer lys til arealet. Det er ikke kønt at se på, men det er bedre at lade en del af jorden ligge på den måde og i stedet nøjes med at holde et mindre areal rent og dyrkbart. Når først det er på plads kan du inddrage det næste areal, for så er det overkommeligt at holde både det gamle og det nye areal rent og dyrkbart. I løbet af en eller to sæsoner burde du have en dyrkbar have uden alt for mange ærgrelser undervejs. At dække jorden helt en periode er mest effektivt overfor flerårigt ukrudt med et udbredt rodnet under jorden. Frøukrudt vil altid have frø der spirer når jorddækket fjernes og du begynder at arbejde i jorden, men hvis de små ukrudtsplanter fjernes regelmæssigt er det ikke noget problem.

MOSEGRISE

Mosegrise er et tilbageværende problem i en del kolonihaver. På mange måder overraskende, for mosegrise holder ikke af at opholde sig på steder hvor der er højt græs og man ofte kommer på jorden. Hullerne er mindst fem cm i diameter og ofte er bevoksningen omkring hullet gnavet af. Der er foreslået mange forskellige midler til at komme af med mosegrisene, herunder brug af fælder og sakse. Man kan også sætte trådnæt omkring rodklumpen på et nyplantet træ og sætte stammebeskyttere omkring træerne, så barken og rødderne ikke gnaves af. Også kejserkrone har været anbefalet. Et råd, som jeg fik af en garvet kolonist, er at stoppe minkafføring i mosegrisenes huller. Efter sigende skulle lugten skræmme mosegrisene væk som dug for solen. Rådet være hermed givet videre og skulle du have lyst til at prøve det, kan du jo opsøge en minkfarm i din nærhed og spørge, om du må få en pose. Men hvis der går hul på posen er lugten meget ubehagelig. Også for os mennesker.

Af Grethe Bjerregaard / Redaktør

Sarte krydderurter med stærk karakter

Det er ikke alle krydderurter, der egner sig lige godt til danske forhold. Nogle kræver lidt særbehandling, til gengæld kvitterer de med eksotiske duft- og smagsoplevelser.

Salvia spp. **FORSKELLIGE FRUGTDUFTENDE SALVIER**

Ingen sommer uden at stryge hænderne igennem en aromatisk appelsin-, honningmelon-, fersken-, æble-, frugt- eller solbærsalvie og nyde dens sødlige duft af frugt. De frugtduftende salvier er mere urteagtige og kraftigere i væksten end den almindelige salvie med sølvgrå blade. Nogle bliver op til en meter høje. Hvis toppen beskæres fås en mere busket vækst og grenene knækker ikke så let i vinden. Sidst på sommeren eller om efteråret får de smukke, aflange, spiselige, røde, gule eller lyserøde læbeblomster. Bladenes smag er mindre interessant end duften, men de kan friske op i drinks, saft og te.

Rosmarinus officinalis **ROSMARIN**

De fleste kender rosmarin, men det er de færreste der lykkes med at overvintre den udendørs medmindre de har en sandet jord og en sydvendt placering i læ. Det er en svær plante at dyrke fra frø, dels er frøene meget længe om at spire, hvis de overhovedet spirer, og dels vokser planten meget langsomt. Den bedste måde at skaffe planten på er ved at købe den eller hapse en stikling fra en voksen plante om foråret. Med den rette placering kan den blive et fint lille træ over en meter højt.

Aloysia citrodora **CITRONVERBENA**

Når man først har duftet citronverbenas intense citronduft er der skabt et afhængighedsforhold – hvis man vel at mærke er til citron! Det er en sen starter, der i løbet af sommeren udvikler sig til et lille træ på 40-50 cm. Hvis ikke den klippes ned jævnligt vil den sidst på sommeren få et væld af små, hvide blomster på lange blomsterstande. Den vil oftest smide bladene om vinteren som et løvfældende træ. Hvis man formår at overvintre den, skal man være tålmodig, da den først skyder igen hen i juni. Man kan anvende den i alle retter, hvor man vil bruge citron. Bladene er lette at tørre, så man kan lave te af citronverbena hele vinteren.

Ocimum spp. **BASILIKUM**

Den almindelige grønne og røde basilikum med de bløde blade, som man kan købe i pletter i supermarkederne, er meget sarte over for udplantning. Placeres de udendørs, vil væksten gå i stå og bladene hurtigt blive stive og gule og måske endda falde af. De tåler ikke blæst og kulde og lider også under at stå flere planter tæt sammen. Der findes basilikumsorter, der er egnet til udendørs dyrkning, og som man også med lidt held kan overvintre. Nogle sorter går blot under betegnelsen flerårig basilikum, andre har sortsnavne som 'African Blue', 'Magic Mountain' og 'Pesto Perpetuo', som er de mest hårdføre til udenørslevet og kan overvintres indendørs. Hvis man klipper dem ned før blomstring får de en mere busket vækst og sætter flere blade.

Af Mia Stochholm / Indehaver af urtehaver.dk

Mange af de krydderurter, der beriger vores køkkener mest, kommer fra middelhavslandene og trives derfor under andre forhold, end dem vi har i Danmark. Rosmarin, citronverbena, basilikum, og forskellige frugtduftende salvier er blot et udpluk af disse sarte planter, som ofte optræder som etårige i Danmark. Man kan købe dem på langt de fleste planteskoler, men de kræver lidt særlig pleje. Først og fremmest skal man ikke være for tidligt ude med udplantning. Først når det er helt sikkert, at det er slut med nattefrost, og temperaturen hele døgnet har sneget sig over 8-10 °C (sidst i maj eller først i juni), kan man plante krydderurterne ud i haven.

1. En flerårig, broget basilikum.
2. Bladene fra citronverbena dufter kraftigt af citron.
3. Rosmarin i krukke.
4. Solbærsalvie i blomst.

Optimale forhold

Dyrk urterne mod syd og tæt på huset, hvor der er godt med læ. De kan også dyrkes i et væksthuse, hvor væksten blot bliver kraftigere, og de måske endda vil kunne overvinde. Urterne er desuden særdeles velegnede til dyrkning i krukke, da de ynder den ekstra varme, en krukke giver. Fælles for de nævnte krydderurter er, at de forholdsvist let lader sig formere med urteagtige stiklinger. Dette er en fordel, hvis man vil forsøge at overvinde dem, da sandsynligheden er højere, jo flere planter man har. Når de skal overvintres, skal de stå tørt, lyst og frostfrit og kun vandes sparsomt. Den hyppigste årsag til, at de ikke overvintrer, er for meget vand omkring rødderne.

KRYDSORD

Hvis du løser krydsordet og sender løsningen på ordet med spørgsmålstegnet til Kolonihaveforbundet, enten til mailadressen info@kolonihave.dk eller på postadressen **Smedeholm 13 C, 2. th, 2730 Herlev**, deltager du i lodtrækningen om tre præmier, der består af et gavekort på 300 kr. til et havecenter.

Løsningen skal være Kolonihaveforbundet i hænde senest 17. juni 2019.

(vi er kun ude efter ordet med spørgsmålstegnet).

Løsningen i Havebladet nr. 1/2019 er Odense.

Vinderne

1. Peter Engel, Nyborg
2. Ida Møllerup, Virum
3. Lise Gammelgaard Hansen, København

Alle 3 vindere får snarest deres gavekort tilsendt.

Vind gavekort til plantecenter!
Værdi: kr. 300,-

Hvilken Preben er formand for Kolonihaveforbundet?

2 2019	DYR	TALORD	GRAM	FAG-MAND	EJEN-DELE	500	HAR LOV	SPILLE- STED	TOV	EN	SÆR-LING
ÆBLE-SORT								4			
FILTER			FOR-BUND TOG- TYPE		VE-NE KORT					NIT VÅBNET	
BYTE		HJEMME UDBRUD		5			LAV-VANDE GUDINDE				
?	1								MÅLER GIK NED		
UDBRUD		7	GRINEDE DIGT		FRI-STED STOP- ORDRE			2			
REX		2 ENS TRÆ			EFTER-SKRIFT HEST	3		FUGL RØG			9
HÅNER		10					TÆNDT			HOLM ØSTRIG	
FARTØJ							8		6		

KONSULENTMØDE I SVENDBORG

Ved det årlige træf for Kolonihaveforbundets konsulenter var udgangspunktet i 2018 Svendborg. Her fortælles om besøget i H/F Byhaverne.

H/F Byhaverne er den mindste blandt de 7 haveforeninger i Svendborg med 38 haver på mellem 340 og 400 m² med max et hus på 50 m². Haverne er anlagt af Statens Jordlovsudvalg i 1984 med sommervand og el indlagt til en årlig haveleje på 1800 kr. hvoraf de 300 kr. er opsparing til fællestoilet. Vi startede med et besøg i Nikolaj og Annis have, en rigtig traditionel have med ide og meget velholdt. En rigtig præmiehave. Men der er mange fine haver i foreningen, så det var et godt valg, vi kom på besøg der. Herefter blev vi budt på kaffe i fælleshuset, hvor bestyrelsen var vært og havde forberedt en mængde spørgsmål til Kolonihaveforbundets forbundsledelse.

Af Hans Preisler / Konsulent i Nordvestsjælland kreds

LYNKURSUS I PODNING OG BESKÆRING

Start-hjælp til nybegynderen og alle andre. "Ja - den her ligner vindblæst hår" var en af de mange kommentarer til frugttræerne i Vesterled Kolonihaveforening i Åbyhøj.

En solrig og frisk forårsdag havde foreningen inviteret den lokale havekonsulent ud og foreningens interesserede medlemmer ind, til en lørdag hvor der både var noget at hente for nybegynderen og den mere erfarne kolonist. Målet med dagen var at komme godt omkring emnerne beskæring og podning, så alle fik modet og lysten til selv at gå i gang.

Start i fælleshuset

Kurset blev indledt i fælleshuset, hvor initiativtagerne traktede med kaffe og rundstykker. Under kaffen fik alle mulighed for at fortælle hvad de selv havde på hjertet af udfordringer i deres egne haver og så blev der tilrettelagt en rute, så alle de haver, der havde lyst, efterfølgende fik besøg af gruppen og på stedet fik konkrete råd til egne træer.

Havekonsulent Carsten Juul var meget velforberedt og havde et letforståeligt hæfte med, som alle kunne tage ekstra noter i undervejs, og samtidig viste han på tavlen på tegninger hvordan det skulle gøres. Kolonisterne blev både hørt i dronningens fødselsdag (16. april – for her skal prydbuske med blomstring efter Sct. Hans beskæres) og i at tælle fra 1-4 (antal knopper der skal være på kvisten ved beskæring). Og med denne nye viden var alle klar til en tur rundt i haverne.

På tur i haverne

Turen rundt viste at der er mange måder at beskære på, men at nogen er bedre for træerne end andre. Alle steder kunne havekonsulenten med enkle tricks løfte træets krone og gøre et harmonisk træ ud af selv det mest skæve. Selv de træer som nogle helt havde opgivet og tænkte skulle væk, kunne konsulenten vise hvordan der med få klip kunne komme sjæl og charme i det allermest skæve træ. Undervejs dryppede der ekstra viden ud, som fx hvilke træer man kan formere med en enkel kvist. Så intet gik til spilde af dette afklip og alle fik lidt i lommerne til at tage med hjem til egne potter.

Af fru Hyacinth, en glad deltager på kurset

SÅDAN KOMMER DU SELV I GANG

Alle kolonihaveforeninger er medlem af en kreds og i kredsen er der tilknyttet havekonsulenter der står til rådighed for rådgivning i din kolonihaveforening.

Snak med din lokale formand på forhånd og så kan I sammen tage kontakt til en konsulent. Sammen finder I en dato der passer alle og passer med den aktivitet I gerne vil have kigget på.

MANGE MULIGHEDER

Aktiviteter kan variere hen over året med f.eks. beskæring og podning i foråret, kompost og hæk midtsommer og kuleopbevaring og vinterdækning i efteråret. Send invitationer ud med mail ca. tre uger før og en ekstra reminder ca. 4 dage før kursusstart. Husk at indsamle tilmeldinger – så kan konsulenten bedre forberede sig, så der er kursusmateriale nok til alle. Så er det bare at møde op med den varme kaffe.

Demonstration og eksperimenter

Turen sluttede i fælleshuset, hvor der blev eksperimenteret med podning. Her blev der demonstreret flere teknikker og vist hvordan der skal afsluttes med podedevoks. Konsulenten var endda så venlig at låne podedevoksen ud, så den gik rundt til alle der havde lyst. Det blev en meget lærerig dag og alle blev meget opmuntrede til at forsøge selv.

Første i en række på tre

Dette var det første af en række på tre kursusdage henover sæsonen. Det næste bliver om kompost og det sidste en havevandring, hvor der allerede nu var stor interesse for at der skulle være noget om hække.

SÅDAN SIKRER DU GASSEN I KOLONIHAVEN

Når det går galt med gas, går det desværre ofte rigtig galt. Derfor er det vigtigt, at du får testet flaskegasinstallationerne i kolonihaven af en autoriseret vvs-installatør.

Installationer med flaskegas er ofte meget praktiske i kolonihaver, hvor der ikke nødvendigvis er adgang til el. Det giver eksempelvis mulighed for at kunne lave mad på gaskomfuret eller holde fødevarer kolde i gaskøleskabet i kolonihavehuset. Desværre er der altid en risiko forbundet med gas, hvis man ikke håndterer det rigtigt, og når det går galt, går det ofte galt i alvorlig grad.

Derfor skal du som kolonihaveejer være sikker på, at dine flaskegasinstallationer er i orden, så hverken du eller andre kommer til skade. Det kan du gøre ved at følge de efterfølgende råd.

Få testet installationen

Mindst hvert andet år bør du få tjekket og testet flaskegasinstallationen. Tjekket skal foretages af en autoriseret vvs-installatørvirksomhed. Du skal være opmærksom på, at hvis du for eksempel har en gasvandvarmer, kan det være omfattet af et lovpligtigt servicekrav hvert andet år. Spørg din vvs-installatør, hvis du er i tvivl.

Det er kun autoriserede virksomheder, som må arbejde på installationer, og det gælder også installationer med flaskegas. Du kan tjekke, om din håndværker har den rette autorisation i Sikkerhedsstyrelsens autorisationsregister: kortlink.dk/xqep.

Sådan bruger du flaskegas sikkert

kortlink.dk/xqef

Sådan bruger du ukrudtsbrænderen korrekt og undgår brand

kortlink.dk/xqez

Sådan bruger du terrassevarmeren sikkert

kortlink.dk/xqf3

Sådan tjekker du dit gasudstyr

kortlink.dk/xqf4

Ret op på fejl

Hvis installatøren finder fejl på flaskegasinstallationen, skal de udbedres. Igen er det vigtigt at sørge for, at den håndværker, som du får til det, er autoriseret til at arbejde med installationer. Ellers risikerer du både, at installationen er farlig og ulovlig.

Installationer er ikke gør-det-selv-arbejde

Mens man som privatperson gerne må tilslutte eksempelvis en gasgrill eller en ukrudtsbrænder til en gasflaske og bruge apparaterne udendørs, så må man ikke pille i indendørs flaskegasinstallationer. En flaskegasinstallation omfatter en ledningsført gastilslutning, som bliver ført ind i huset og sat til et gasforbrugende apparat – eksempelvis et gaskomfur. En flaskegasinstallation skal være udført som fast rørinstallation, som eksempelvis sluttes til komfuret. Der må kun anvendes en gasslange, hvis det er nødvendigt af hensyn til rengøring eller vibrationer. En gasslange skal altid være så kort som mulig, og det skal være muligt for installatøren at efterse og udskifte den. Det er ikke gør-det-selv-arbejde. Både dit eget og andres liv bliver sat i fare med hjemmegjorte løsninger. Få derfor altid en autoriseret vvs-installatørvirksomhed til at etablere, servicere og eventuelt reparere gasinstallationer – også flaskegasinstallationer.

Brug af gasprodukter

Nogle har små gasblus beregnet til gasdåser i deres kolonihavehus i stedet for en fast gasinstallation. Når man bruger disse gasapparater, skal man altid følge fabrikantens anvisninger i manualen. Det gælder både i forhold til, hvordan du bruger apparaterne, og den type af gasdåser, som du slutter til apparatet. I kolonihaven har du måske også gasprodukter og -udstyr til udendørs brug. For eksempel en gasgrill, en ukrudtsbrænder eller en terrassevarmer. Via linkene her på siden finder du gode råd til sikker brug af dem.

Af Ninna Andreassen / Sikkerhedsstyrelsen

MÅ JEG LEJE MIN KOLONIHAVE UD ELLER LÅNE DEN UD TIL ANDRE?

Det er under ingen
omstændigheder tilladt
at leje eller fremleje sin
kolonihave ud til andre.

Det er det ikke, fordi:

- Lejeretten til havelodden og medlemskabet af foreningen er personligt.
- Lejen i kolonihaver er typisk meget lav og ligger langt under markedslejen. Det gør den, fordi kolonihaver skal være et rekreativt tilbud til så mange borgere som muligt. Det har aldrig været hensigten med kolonihaver, at lejeren skulle opnå en gevinst eller en fortjeneste på sin kolonihave ved at leje den ud.
- Mange haveforeninger har ventelister. Ved at leje haven ud omgår lejeren i princippet reglerne om ventelister og dermed udvandes muligheden for at få en have for de personer, som måske i lang tid har stået på ventelisten i tillid til, at reglerne overholdes.
- "Gæsterne" er ikke medlemmer af foreningen og er – i hvert fald ikke direkte – underlagt foreningens regler, hvilket kan give problemer i forhold til bestyrelse og naboer.

Udlejning eller fremleje af kortere varighed er også forbudt (fx Airbnb og festivaler)

Vi har ved flere lejligheder modtaget spørgsmål om muligheden for at udleje kolonihavehuse i kortere perioder, fx

via Airbnb. Airbnb er en udlejningstjeneste på nettet, hvor man kan oprette en annonce og leje sit private hjem ud til turister, og hvor man selv kan leje et privat hjem, når man tager på ferie, i stedet for fx et hotelværelse.

Uanset periodens længde er udlejning af denne karakter også ulovligt af de grunde, der er anført ovenfor. Det er heller ikke tilladt at bytte en uge i kolonihavehuset med fx en uge i en lejlighed i Paris.

Det samme gælder udlejning i forbindelse med festivaler, hvor festivalens deltagere lejer huset i de dage, festivalen varer.

Udlån af haven til andre i kortere eller længere perioder

Det kan være tilladt at udlåne kolonihaven til andre i kortere perioder, fx en uge, medens man selv er på ferie, hvis en sådan ret fremgår af lejekontrakten eller af vedtægterne. For de foreninger, som anvender forbundets standardvedtægter for haver på lejet jord, fremgår retten af §4, stk. 3.

Fra 1. januar 2016 er der pligt til at anvende forbundets standardlejekontrakt ved nye lejemål, og her fremgår retten til udlån af §1, stk. 6. Udlånet skal godkendes af bestyrelsen, medmindre der er tale om meget kortvarige udlån.

Man kan have brug for at udlåne sin have til andre i længere

perioder, fx under udstationering i forbindelse med arbejdet. Dette skal godkendes af bestyrelsen, og lejer skal fremlægge dokumentation fra arbejdsgiveren om udstationeringen.

Uanset periodens længde forbliver lejer ansvarlig overfor foreningen for overholdelsen af regler, betaling af leje m.v.

Hvad er konsekvensen af ulovlig udlejning eller ulovligt udlån?

Hvis foreningen bliver opmærksom på udlejning eller på ulovligt udlån er foreningen forpligtet til at reagere på det. Hvis foreningen forholder sig passiv, risikerer foreninger på lejet jord, at hele foreningens lejekontrakt med jordejeren bliver ophævet, idet udlejning af kolonihavehusene vil være i strid med foreningens lejekontrakt, en deklaration eller lokalplan.

Kolonihaveforbundet har i den seneste ændring af de anbefalede standardvedtægter for haver på lejet jord indsat en bestemmelse i §4, stk. 3 om udlån, som sætter rammerne for udlån og konkret angiver konsekvensen af ulovligt udlån. Vi anbefaler, at foreningerne ser på denne bestemmelse og anvender den i deres egne vedtægter. Jo mere konkret, konsekvenserne er formulerede, jo lettere er det for foreningerne at administrere efter dem.

KOLONIHAVEBEVÆGELSENS HISTORIE

Når man ser fremad,
som vi særligt gør
i disse dage med
regeringsudspillet, kan
det være en god idé
også at skue bagud.
Hvor er det, vi kommer
fra? Hvad har historien
givet os med?

af 1500-tallet lå der haver uden for Københavns volde. Områderne måtte ikke bebygges, fordi der skulle være frit skudfelt fra volden. I 1821-28 anlagdes i enevælden fattighaver kaldet hauge-kolonier flere steder i landet. Fattighaverne var administreret af enevælden og havde både det formål at supplere kosten hos mindre bemidlede, men var også en (opdragende) fritidssyssel, der skulle afholde familiefædrene fra at gå på kro. Havekolonien Hjelm i Aabenraa, der blev fredet i 1979, kan føre sin historie tilbage til disse haver.

Jørgen Berthelsens haveforening sparkede kolonihavebevægelsen i gang

Kolonihavebevægelsen har stærk tilknytning til arbejderbevægelsens foreningsdannelse. Under industrialiseringen voksede byerne og i kraft af den massive befolkningstilvækst boede arbejderne og deres familier i små, mørke og usunde lejligheder. Kolonihaverne blev en kompensation for dårlige bolig-, såvel som arbejdsforhold.

Alligevel skal vi helt frem til 1884, før der er nogen, der tager initiativ til at organisere og udleje havelodder på selvstændige kontrakter med det enkelte medlem.

Initiativet kom fra Jørgen Berthelsen (1851-1922), der i 1884 lejede et stykke jord af Aalborg Kommune og udstykkede 85 haver på ca. 400 m² stykket. Haverne blev udlejet til 14 kr. om året, hvilket svarede til en arbejders ugeløn. Beløbet dækkede jordlejen, udgifter til udsmykning og stier m.m., så hverken J. Berthelsen eller andre tjente på det. Foreningen lå nær byen ved Østerå, som haveforeningens medlemmer kunne hente vand fra, når de skulle vande deres haver. J. Berthelsens haveforening blev, som den første, demokratisk styret med en valgt bestyrelse. Denne type

organisering blev grundlaget for hele kolonihavebevægelsen, som fik vind i sejlene i de kommende år.

I 1891 fulgte København trop med sin første haveforening kaldet Arbejdernes Værn. Her kunne arbejderfamilierne nyde lys og luft samt dyrke afgrøder til den daglige husholdning. I 1892 blev haveforeningen Vennelyst oprettet ved Christianshavns Vold. I dag er det Københavns ældste haveforening og en stor attraktion for turister. Derefter begyndte flere og flere arbejdere og funktionærer at leje jord, danne foreninger og anlægge havekolonier. De fleste haveforeninger blev anlagt på kommunens eller statens dårligste jord såsom tidligere lossepladser.

I 1907 tog den københavnske haveforening, Venneminde, initiativ til at lave en sammenslutning af byens mange haveforeninger. Sammenslutningen skulle gøre det lettere at styre oprettelsen og udlejningen af byens haver. Den 11. maj 1908 blev Kolonihavelejerforeningens forbund stiftet. I forbindelse med, at forbundet ville udvide til at være landsdækkende, kontaktede de Jørgen Berthelsen, som samtidig med udvidelsen blev præsident for Kolonihaveforbundet for Danmark i 1916.

2001 – Kolonihaveloven redder mange, danske haveforeninger

Indtil 2001 kunne kommuner eller stat opsigte haveforeningernes lejemål, når de skulle bruge området til noget andet. Mange haveforeninger er på den måde blevet opløst. Det var Svend Auken og Kolonihaveforbundet, der i 2001 stillede lovforslag om at gøre kolonihaverne varige. Heldigvis blev loven vedtaget. Nu kan kommunerne opsigte deres lejemål efter 20-96 år (alt efter aftale) og skal samtidig stille anden jord til rådighed for haveforeningerne. Dette har indtil nu sikret den danske kolonihavekultur fra at forsvinde.

Kolonihavebevægelsens historie strækker sig helt tilbage til middelalderen i Danmark.

Den har stærk tilknytning til arbejderbevægelsen, mange frivillige kræfter og visionære personligheder. Det er netop disse menneskers fællesskabsånd og ønske om at hjælpe deres næste (især de mindre bemidlede) der har gjort, at kolonihavebevægelsen har overlevet i århundreder.

Fra enevældens fattighaver til organiserede haveforeninger

Danskerne har dyrket småhaver siden middelalderen. I slutningen

Af Iben Sandra Svensson / Kommunikation og politisk betjening, Kolonihaveforbundet

HVORDAN ER VI OPBYGGET? HVEM GØR HVAD?

1 Haveforeninger, bestyrelser og medlemmer

Kolonihaveforbundet er et fællesskab af 400 haveforeninger.

De 400 haveforeninger råder over ca. 40.000 kolonihaver på landsplan, og i hver kolonihave, er der ét til flere medlemmer.

Hver haveforening har en bestyrelse, som er blevet valgt af haveforeningens medlemmer på en generalforsamling.

2 Kredsene

Kolonihaveforbundets 400 haveforeninger er opdelt i 21 kredse. Kredse består af repræsentanter fra haveforeningerne, som skal hjælpe haveforeningerne i kredsene med:

- At implementere politiske beslutninger
- At løse konflikter mellem medlem og haveforening
- Byggesager
- Vurderinger
- Ankesager (vurderinger)
- Havepræmiering
- At viderebringe problemstillinger højere op i organisationen, som skal løses på landsplan

3 Hovedbestyrelsen

Hovedbestyrelsen består af repræsentanter fra kredse, og de varetager Kolonihaveforbundets ledelse imellem kongresserne. De har bl.a. følgende opgaver:

- Godkender budget og regnskab
- Fastsætter kontingent og honorar
- Indstiller kongresforslag
- Sætter den politiske retning for Kolonihaveforbundet
- Drøfter og forsøger at løse landsdækkende problemstillinger

4 Forretningsudvalget

Forretningsudvalgets medlemmer bliver valgt blandt hovedbestyrelsens medlemmer. Udvalget mødes omtrent hver måned og har, sammen med forbundsledelsen, ansvar for den løbende ledelse af Kolonihaveforbundet.

5 Kongressen

Kongressen er Kolonihaveforbundets øverste myndighed. Det er her, de overordnede rammer for Kolonihaveforbundet bliver vedtaget, såsom vurderingsregler, standardforeningsvedtægt, standardlejevilkår etc.

Deltagere på kongressen er repræsentanter fra kredse og haveforeninger i hele landet. Alle beslutninger, der vedtages her, er bindende for kredse, haveforeninger og medlemmer.

Kongressen mødes hver 3. år.

FORBUNDSKONTORET

- er det ikke det samme som Kolonihaveforbundet?

Forbundskontoret er ikke Kolonihaveforbundet.

Forbundskontorets ledelse består af den politisk valgte forbundsformand og en ansat direktør. Derudover har kontoret medarbejdere, der hjælper medlemmer, haveforeningernes bestyrelser, kredse, udvalg, hovedbestyrelse og kongres med deres arbejde.

Forbundskontoret er et sekretariat, der hjælper medlemmer og de politisk valgte (altså Kolonihaveforbundet) med at løse forskellige udfordringer.

Forbundskontoret arbejder blandt andet med følgende:

- Tager kampe med politikere og myndigheder om medlemmernes vilkår
- Udformer kurser til haveforeningernes bestyrelser
- Besvarer telefonopkald og mails om kolonihavejura
- Servicere haveforeninger, der har valgt at overlade salg og økonomi til Foreningsservice
- Informerer haveforeningerne om seneste nyt i forbundet via nyhedsmails og DialogNet
- Udformer vejledninger og skabeloner til haveforeningernes arbejde
- Sikrer, at de beslutninger, der er vedtaget politisk, bliver implementeret i arbejds gange og dokumenter

SÅDAN ÆNDRER DU DIT PASSWORD TIL DIALOGNET

Af Iben Sandra Svensson / Kommunikation og politisk betjening, Kolonihaveforbundet

DialogNet er for dig, bestyrelsen i din haveforening og din kreds. Her finder du regler, vejledninger og seneste nyt fra forbundet. I sidste udgave af Havebladet viste vi, hvordan du logger på DialogNet. Denne vejledning viser dig, hvordan du ændrer dit password til siden.

www.kolonihaveforbundet.dk

Gå på vores hjemmeside og tryk LOG IND i øverste, højre hjørne.

Medlemsnummer og adgangskode

Hvis det er første gang, du logger på DialogNet, skal du bruge dit medlemsnummer som brugernavn og dit postnummer fra din hjemmeadresse som password.

TIP

Find dit medlemsnummer (kaldet kundennummer) ved adressefeltet på Havebladets bagside

Her finder du Foreningsportalen

Du skal ændre din e-mail og/eller dit password i Foreningsportalen. Du finder **Foreningsportalen – adgang** i menulinjen i bunden af siden.

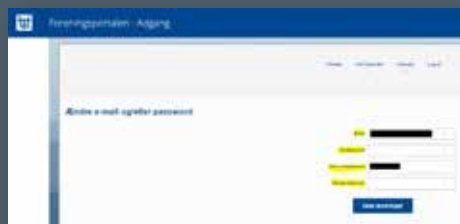
Hold musen på **Øversigt**

Når du er på Foreningsportalen, skal du trykke på **Ændre e-mail og/eller password**. Det kommer frem, når du holder musen over menupunktet **Øversigt**.

Ændre e-mail/password

Du kommer nu frem til den side, hvor du kan ændre din mailadresse og/eller dit password. Husk at trykke **Gem ændringer**, når du er færdig. For at komme tilbage til DialogNets forside, skal du trykke på **hjem**, som du finder i nederste, venstre hjørne.

NORDJYLLANDS KREDS FYLDER 100 – I FULD VIGØR

Stor kloakplan for alle 26
haveforeninger i gang næste år.

Kredsbestyrelsen i jubilæumsåret.
Forest ses fra venstre Preben Hansen og Inger Kløjgaard.
Bagerst ses fra venstre Lars Johannesen, Bjarne Høj og Jørn Olesen.

Med Landstings- og byrådsmedlem Jørgen Bertelsen som foregangsmand var Aalborg blandt de store industribyer, hvor de første kolonihaver blev anlagt i sidste halvdel af 1800-tallet, i Aalborg således fra 1869.

Etablering af Nordjyllandskredsen

Der kom stadigt flere til, og i 1919 blev Nordjyllandskredsen etableret med haveforeninger i både Aalborg og flere nabobyer som medlemmer. Efter den seneste kredsinddeling består kredsen nu udelukkende af foreninger i Aalborg kommune med 26 foreninger i Aalborg og Nibe samt en pensionisthaveforening som medlemmer.

Kredsen omfatter i alt 2.328 kolonihaver samt en pensionisthaveforening med 25 haver og 46 pensionisthaver fordelt på 4 haveforeninger. Den største haveforening omfatter 208 haver og den mindste 14.

Af Preben Sørensen / Kredsformand, Sønderjyllands kreds

Det fortæller kredsbestyrelsen, forsamlet i det hyggelige kredskontor i Nyhavnsgade i Aalborgs centrum, som benyttes til møder med medlemmer efter aftale, et månedligt bestyrelsesmøde samt andre møder. Lokalerne har været lejet siden 2013, også med plads til kredsens arkiver og andet materiale.

Kredsen holder endvidere møder med alle haveforeningsformændene 2 gange årligt og forestår bl.a. kursusvirksomheden, medens næsten alle haveforeningerne selv står for havevurderingerne. Ved den årlige præmiefest i Vejgaardhallen med ca. 250 deltagere bliver der uddelt 75-80 præmier herunder midler fra legater og fonde.

100 års kontrakter

Kredsen har et positivt samarbejde med Aalborg kommune som således i 1977, med daværende borgmester Marius Andersen i spidsen, sørgede for 100-årige kontrakter med haveforeningerne, og der er senest vedtaget en kloakplan for alle kommunens kolonihaver, startende fra 2020 med kommunalt millliontilskud til de generelle anlægsudgifter.

Der er endvidere i 2018 vedtaget nye retningslinjer for samarbejdet mellem kommunen og kredsen, med nye lejekontrakter for alle kolonihaver med bl.a. pligt til at overholde almindelige byggregler. Det betyder bl.a. at der skal være røgkanaler ved elinstallationer, fortæller bestyrelsen.

Der har været megen offentlig omtale af lokale kolonister, der benytter havehusene til helårsbeboelse, og både foreninger og kommunens forvaltning forsøger at begrænse denne tilstand mest muligt.

Det gode samarbejde med kommunen udvikles ved møder med den pågældende rådmand og med kommunens kontaktperson, Steen Andersen, der har haft denne opgave for forvaltningen siden 2004 og således kender forholdene rigtigt godt.

Åbent hus på rådhuset

100 års jubilæet blev markeret med åbent hus ved en reception på rådhuset i Aalborg på selve dagen den 13. april og senere samme dag var der også åbent hus i haverne, hvor interesserede blev guidet rundt og orienteret om haveforeningerne.

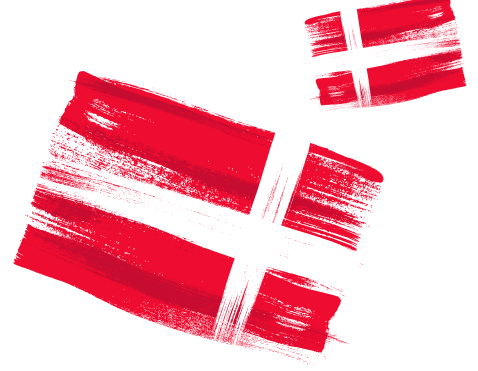
Det årlige repræsentantskabsmøde i kredsen den 20. april var tillige en jubilæumsfest for alle foreningernes bestyrelsesmedlemmer med ledsagere, fortæller kredsformand Inger Kløjgaard.

Hun har været kredsformand i 27 år og fik yderligere en travl måned, idet haveforeningen Jørgen Bertelsens Minde den 27. april fejrede 50 års jubilæum, og her kunne Inger Kløjgaard fejre 30 års jubilæum som formand.

Om fremtiden udtaler kredsbestyrelsen bl.a. det glædelige ved, at mange unge bliver kolonister i disse år, for ofte så senere at få eget parcelhus og have. Der vil stadig være behov for kolonihaver, og måske vil udviklingen betyde etablering af flere daghaver samt haver med flere overnatningsmuligheder.

KOLONIHAVEFOBUNDET ØNSKER TILLYKKE

AALBORG

100 ÅRS JUBILÆUM HOS NORDJYSK KREDS

Den 20.4.2019 afholdt Nordjysk kreds middag på Hotel Comwell Hvide Hus i anledning af kredsens 100 års jubilæum. Se også artiklen på foregående side (red.).

BALLERUP

50 ÅRS JUBILÆUM I H/F SOMMERBYEN RØNHØJGÅRD

Den 15. juni holder H/F Sommerbyen Rønhøjgård jubilæumsmiddag i anledningen af foreningens 50 års jubilæum. Der er gennem en årrække afsat midler i budgettet til festen, så de inviterede gæster og de 350 Rønhøjgårdlejere kan se et brag af en fest i møde. Selve jubilæet var egentlig den 29.4.2019 men festen holdes i juni da vejret forventes at være lidt varmere på dette tidspunkt.

Henrik Dencker, formand

ODENSE

50 ÅRS HAVELEJERJUBILÆUM I H/F ROSENBÆKKEN

Det er med stor glæde og stolthed at Rosenbækken haveforening, Odense, kan oplyse at Jytte Kofoed, have nr. 181, d. 7. september 2019 har 50 års jubilæum. Jytte har det meste af sit liv været en del af Rosenbækken haveforening idet Jyttes forældre havde haven inden Jytte overtog den i 1969. Jyttes forældre fik en lille udstykket grund på en roemark og fik med tiden dannet rammerne om have nr. 181. Jytte har de seneste år været en aktiv medspiller i haveforeningen, og med sit gode humør og positive indstilling til foreningen og livet i det hele taget, bidrager Jytte med en god stemning i haverne. Jytte er ikke bleg for en sludder for en sladder over hækken og på havegangen. Jytte har før sin pensionisttilværelse været kasserer i blandt andet

klasselotteriet, og med den viden om regnskab og så videre drager Rosenbækken haveforening i dag stor glæde af Jyttes viden som revisor i haveforeningen. Jytte tilbringer hver sommer tiden i kolonihaven sammen med sin mand Jens og sammen udgør de rammerne om den altid velplejede have i Rosenbækken 181.

Lone Østlund, kasserer, H/F Rosenbækken

Frist for
manuskripter til
Havebladet #3 2019:
7. juni

AARHUS

85 ÅRS JUBILÆUM HOS H/F 1934

Vi er en haveforening med 59 kolonihaver. Vi har nye og gamle huse. En haveejer har i år 45 års jubilæum. Ellers er vi en blanding mellem unge og ældre i foreningen. Vi har en aktiv bestyrelse og et aktivt aktivitetsudvalg. Vi har sommerfest, sommerbio, æblepresesdag, tour de have, fællesspisninger, fælles arbejdsdage, banko, brætspilsaften, kreaaften og meget andet. Vi har desværre intet fælleshus men vi har et festtelt.

Conny Flensborg

KOLONIHAVEFORBUNDET PÅ FACEBOOK

Kolonihaveforbundet er nu på Facebook. Hold dig opdateret på stort og småt og følg med i vores arbejde med regeringsudspillet på www.facebook.com/kolonihaveforbundet

FIND DIT MEDLEMSNUMMER (KUNDENUMMER)

Hvis du skal bruge dit medlemsnummer finder du det til højre ved dit adressefelt bag på Havebladet, hvor det dog kaldes kundennummer. Du skal bl.a. bruge nummeret når du vil logge på DialogNet.

SEND ET PAR ORD

Har jeres forening jubilæum? Har et af jeres medlemmer jubilæum? Er der noget, I gerne vil fortælle andre kolonister om? Så send et par ord enten pr. e-mail til info@kolonihave.dk eller pr. post til

Kolonihaveforbundet

Smedeholm 13 C, 2. th.
2730 Herlev

500-600 anslag i alt er fint.

*"Det bedste
jeg nogensinde har gjort!"*

Toiletter fra kun 1795,- se vores
store udvalg på
Backlund Ecologys hjemmeside.
www.backlund.dk

ÅBENT HUS

Tors. 6. juni kl. 16-18
Tirs. 11. juni kl. 16-18
Man. 17. juni kl. 17-19
Tirs. 25. juni kl. 16-18
Tors. 4. juli kl. 16-18

Backlund Ecology
Holmebjerg 21,
2950 Vedbæk

60 93 14 53

backlund@backlund.dk

Find os også på Instagram!

STORT UDVALG!

I BRUGTE:

stalddøre med termoruder
terrassedøre
dobbelt terrassedøre
yderdøre
indvendige døre
termovinduer
glaspartier
energitermoruder
nye og brugte
radiatorer

Vi foretager også reparationer,
montering af døre, vinduer, terras-
ser og udestuer. Endvidere udfører
vi havearbejde, træfældning
og flisearbejde m.m.

Herluf Christensen

Herstedøstergade 25
2620 Albertslund

Tlf. 2442 3860

hcgennybyg@mail.dk

Åbent alle dage efter aftale
– også weekend og aften

Kolonihavehuse & Bjælkehytter

Model Vorsø 2
14,5 m², 44 mm kraftige bjælker.

Komplet byggesæt bestående af bundramme, væg i massive bjælker 44 mm, trægulv, spær, tagbrædder, sternbrædder, vinduer og døre samt diverse lister. Vinduer leveres med termoruder, sprosseramme, beslag, greb og lås.

Nu kun kr. 27.900,- inkl. moms og lev.

Byggeværktøjet er udlånt, ekskl. montageværktøjet, tagbeklædning, fundament, isolering og montage.

KONTOR & UDSTILING: BYTOFTEN 10 - 5550 LANGESKOV - TLF. 70 23 15 51 - MAIL: NYNORM@NYNORM.DK
UDSTILLING: HÅNDVÆRKSVEJ 82, 4000 ROSKILDE (åbent alle dage, dog kun bemandet torsdag 9.30 - 14.00)

nynorm
SIDEN 1975

WWW.NYNORM.DK

Danmarks største kolonihavehuse

Spar 550 kr

SolarMagic®

SolarMagic er markedets bedste og billigste luftsolfangergesystem, hvilket er dokumenteret i den eneste helt uvildige test af luftsolfangergesystemer i Danmark.

Den bedste gave du kan gi dig selv og dit havehus.

Særligt tilbud kun til kolonihavebladets læsere.

1 stk. SolarMagic model M40wall, som vist på billedet Nu til 1.950,- før 2.500,- Spar 550,-

(Passer til et hus på op til 50m². Leveringsomkostninger 200,- kan kun bestilles ved tlf. henvendelse på 60231200, da prisen er forbeholdt kolonihavebladets læsere)

SolarMagic, Kammersgårdsvej 36, 7760 Hurup
Tlf. 6023 1200 - kontakt@solarmagic.dk
www.solarmagic.dk

GANLØSE

Fritidsbyg ApS

Kolonihavehuse & sommerhuse

	Råhus opstillet:	Indv. materialer til færdiggørelse:	Råhus indv. materialer og montering:
12,0 m ²	kr. 56,000	kr. 12,200	kr. 78.690
20,0 m ²	kr. 81,400	kr. 17,890	kr. 113.600
28,0 m ²	kr. 105,000	kr. 38,400	kr. 168.900
31,5 m ²	kr. 119,580	kr. 39,400	kr. 185.800
36,0 m ²	kr. 126,200	kr. 42,600	kr. 200.300
40,0 m ²	kr. 133,800	kr. 46,200	kr. 213.600
40,5 m ²	kr. 133,800	kr. 43,500	kr. 211.700
45,0 m ²	kr. 147,200	kr. 48,900	kr. 235.100
57,0 m ²	kr. 180,900	kr. 57,500	kr. 291.200
6,0 m ² skur	kr. 21,400		
9,9 m ²	kr. 27,400		

Mellem kl. 17-18

Tlf. 4818-3753

Biltelefon 4020-3753

Korskær 4, Ganløse, 3660 Stenløse

www.ganlosefritidsbyg.dk

Alle priser er incl. 25% moms.
Alle modeller kan laves med loft til kip. hems.
Nøglefærdige huse, indhent tilbud.
Vinduer og døre med termoglas lavenergi
Tag: Gitterspær 15°. B6 etemit. sort
100 mm mineraluld.
3/4x4" profilbrædder, plastfolie.
Væg: 2x4" tømmer. Vindpap.
1x5 profilbrædder, plastfolie.
Gulv: 2x5" tømmer. 100 mm mineraluld
Vindpap. 22mm spånplade.

Besøg vore prøvehuse i Ganløse

På adressen:
Målvvej 99 – Ganløse

Vi giver også gerne tilbud ud fra egne tegninger

Der er flere gode grunde til at vælge et hus fra GANLØSE FritidsByg:

- NYHED! Punktfundament er med i prisen
- Gulvstrøer er overfladeben, 5x5" 2x5"
- Indskud er trykimprægneret
- Stolpekonstruktion 4x4" 2x4"
- Udvendig beklædning: 1x5" profilbrædder, trykimprægneret
- Alle vinduer er oplukkelige, DVK-mærket
- 100 mm isolering i HELE huset, mere efter ønske
- Vinduer og døre kan flyttes efter deres ønske – vi bygger gerne efter Deres tegning
- Indvendig beklædning: 3/4x4" profilbrædder, indv. kvinta og plastfolie indv. glatte døre
- Gulvbrædder eller klikgulv til merpris af 195.00 m²
- 44 års erfaring med kolonihavehuse og sommerhuse.
- NYHED! Vinduer og døre med termoglas/fabriksmalet
- Merpris for ekstra isolering i sommerhuse

NYHED: Nu også Sibirisk lærk mod merpris

Vi kommer ikke på Fyn og i Jylland

Naturens eget håndværk

Hos Sølund Huse har vi mange flotte havehuse og pavilloner til kolonihaven.

Besøg os på **solundhuse.dk** eller i vores udstilling.

OM OS Vi er en familieejet virksomhed med en udpræget kærlighed for træ og kvalitet. Som Danmarks største leverandør har vi over 400 forskellige træhuse, og i samarbejde med dig finder vi de rette rammer.

S Ø L U N D

Overby Skovvej 3 - 8732 Hovedgård

Birkedalhuset

- Vær din egen arkitekt og byg hvad du drømmer om.
- Vi leverer alle typer hytter og huse som selvbyg, medbyg eller totalentreprise.
- Mere end 650 kvalitetshuse leveret siden 2003.
- Få udarbejdet et gratis og uforpligtende tilbud

www.birkedalhuset.dk · Tlf. 2420 6009

Tagpapdirect

SHINGLES TAGPAP

Vores shingles tagpap udnytter innovativ teknologi til at forbedre shingles' præstationer med mindre vægt.

Alle shingles tagpap er produceret, så det giver en overlegen holdbarhed og fleksibilitet. Holdbarhed mindst 40 år alt efter forhold.

Kun 216,- pr. pakke. (sort)
(3 m2 pr. pakke, som dækker 2,5 m2)

Fås i flere forskellige farver.

Sort

Grøn

Rød

www.tagpapdirect.dk

Tlf: 70 23 15 51 - E-mail: salg@tagpapdirect.dk

FRITIDSHUSE

Skal du have bygget nyt kolonihavehus eller fritidshus, eller skal du have renoveret det hus du allerede har, så kontakt os.

Kongelundshusene®
er høj kvalitet til
ATTRAKTIVE PRISER

KONGELUNDSHUSENE APS

Toftegårdsvej 9 · 4622 Havdrup

T: 40 15 70 09 · mail@kongelundshusene.dk

WWW.KONGELUNDSHUSENE.DK

INSTALLATION OG SERVICE AF CERTIFICERET INSTALLATØR

VARMEPUMPEPARTNER

*De bedste
varmepumper til
den bedste pris.
Helt enkelt!*

Ring eller skriv til Anders
for en uforpligtende snak om
dine muligheder.